NĂM THỨ MƯỜI LĂM - SỐ THỨ 2965 | MỖI SỐ : 0$04 | NGÀY CHỦ NHẬT 30 JANVIER 1927

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng. Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
Téléphone N° 150

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.

Prix moyens, dernière page :

Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m

Contrat annuel

Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m

Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m

Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Một mối cảm-tưởng về buổi hết năm cũ sang năm mới này

Ngày qua tháng lại, thấm thoắt lại đến tết rồi, năm cũ đã qua, năm mới lại đến, trái đất xoay hết một vòng, người ta lại mỗi người thêm một tuổi ; tuy năm tháng chỉ là cái biểu hiệu để ghi nhớ công việc qua ở trên đời, nhưng nhân đó cũng có thể nghiệm được sự tiến-hóa nhanh chóng hay là chậm trễ. Vậy đương cái buổi năm tháng đổi mới này, người ta thường hay sinh mối cảm tưởng sâu xa, không thể nín lặng đi được.

Ở các nước văn-minh tiên-tiến đời nay, sức đã mạnh, của đã nhiều, thế nước đã vững vàng, trí dân đã mở rộng, về học-thuật, về kinh-tế, cho đến trăm nghề nghìn nghiệp, cái gì cũng mở mang rất rộng, tiến-bộ rất mau, những việc mới việc lạ xuất hiện hàng ngày, thật khiến cho người ta phải kinh sợ phải ngợi khen, năm khác nhau mà đến tháng cũng không giống nhau, quả như lời người xưa đã nói.

Nước Nam ta xưa kia về học-thuật sai nhầm, chỉ chuyên chuộng một lối hư van, mà về đường thực tế, thì không chịu để ý đến, lại theo lối bế quan tỏa cảng không giao thiệp với ai, kiến văn lại càng hẹp hỏi, tư tưởng lại càng bó buộc, có nước đã mấy nghìn năm mà sự tiến-hóa chậm trễ vẫn hoàn chậm trễ, đó là một cái kết quả vì cái tập tục hủ lậu đời trước đã đành. Vào khoảng mươi mười lăm năm nay, vận hội cũng đã mở mang, văn hóa của phương Tây truyền bá sang đã lâu, cái phong trào kích thích ở bên ngoài rất mạnh, người mình đã giật mình tỉnh ngộ, đã biết cái cũ của mình vì dở, cái mới của người là hay, kiến văn đã rộng rãi, trí-thức đã mở mang, tư-tưởng đã thay đổi, không đến nỗi hẹp hòi bó buộc lắm như xưa, đó cũng thật là đáng mừng cho sự tiến-hóa của nước nhà vậy.

Mà xét ra cho kỹ, mặt ngoài tuy cũng có nhiều sự cải quan, mà thực ra thì cũng chưa tiến-bộ được mấy tí. Ở các nơi thành thị, số người tụ-hội đã đông, người các nước đi lại cũng nhiều, những điều hằng ngày mắt thấy tai nghe, đều đủ mở mang trí-não, mà về đường tinh-thần cũng như về đường vật-chất, cũng chưa thấy thay đổi được là bao. Nói về việc học thì trí-thức tuy cũng có chút khai thông không phải toàn theo lối văn-chương phù phiếm như xưa, mà chỉ tại ấm no, dễ cũng là mục-đích chung của người đi học, xưa kia thì ông nghè ông cử, bây giờ thì ông đốc ông tham, cái tư-tưởng của người đi học ngày nay, cũng không khác gì cái tư-tưởng của người đi học ngày trước; cầu lấy người có chí khí siêu việt, tư-tưởng rộng ra, muốn theo học để mở trí rèn tài, thành ra con người hữu dụng, mong có ngày đủ sức lập được công nghiệp to tát, thu lợi quyền cho nước, giúp sự tiến-hóa cho dân, trong một trăm người chưa chắc đã được hai, ba người. Những người có thế-lực, có vị-vọng, có trí-thức, tự phụ là bậc thượng-lưu; giá như các nước văn-minh, thì đã người này lập ra hội đảng này, người kia lập ra hội đảng kia, để trao đổi ý-kiến, mở mang ngh...-văn lẫn cho nhau, trên thì giám đốc chính-phủ, dưới thì dìu dắt quốc dân, mưu việc lợi ích chung cho xã-hội. Mà ở xứ mình thì phần nhiều hội đảng đều có danh không thực, có xác không hồn, chẳng qua chỉ những sự đón rước thù-phụng để chiều đời, hoặc đặt tiệc trà, hoặc mở cuộc vui, vân vân, thành ra người lập hội chỉ vị cầu vui mà lập, người vào hội chỉ thấy đông người thì vào, ngoại sự họp mặt để mua vui, chẳng có gì là mục-đích cả ; quanh năm chỉ tối, chỉ thấy những việc ký tên vào sổ phát vé thu tiền, thế là hết sự-nghiệp của hội rồi. Nói tóm lại, ở xã hội ta bây giờ, hội đảng lập ra cũng đã nhiều, mà thực ra thì phàm việc gì có quan-hệ đến cuộc tiến hóa của nước, việc lợi ích của dân, bầu đều ngảnh mặt làm thinh cả, chẳng phải là chỉ có hình thức mà không có tinh-thần là gì.

Nói về đường thực-nghiệp, thì cũng đã nhiều người theo cái thể thức của các nước văn-minh mà cái lối hợp cổ doanh thương cũng đã thấy thực hành rồi: trong khoảng vài mươi năm nay, người này lập ra thương hội này, người kia mở ra công tư sản xưởng kia, không phải không nhiều, công cuộc không phải không lớn, dưới nước thì chạy tàu khói, trên cạn thì chạy xe hơi, sự buôn bán cũng đã có xuất cảng giao thông với các nước ngoại, chớ không phải là cái nỗi buôn đầu chợ bán cuối chợ, chỉ loanh quanh ở trong nước như xưa. Ở các cửa hàng to, thì hàng hóa là liệt, bài trí trang hoàng, cái vẻ sầm uất thịnh vượng, ví với hai mươi năm về trước, thật đến gấp ba, cứ bề ngoài mà xem, ai chẳng bảo rằng nghề công nghệ thương của ta đã thật là tiến tới.

(Còn nữa)

H. T. B.

Vô-tuyến-điện

Ngày 27 janvier 1927

Nước Pháp

Ngoại giao đoàn

Quan tổng thống Doumergue có thết tiệc ngoại giao đoàn.

Việc M Ricciotti Garibaldi

MM. Ricciotti và Mennoti Garibaldi đã xuống tàu đi Londres. M. Ricciotti có nói ông khởi hành ở nước Pháp mà đi rất buồn, và ông chỉ ở Londres ít ngày thôi. Hễ ông được giấy thông hành, thì ông sẽ đi Cuba ngay.

Tại đảng quốc dân cộng hòa

M. Maginot đã trúng cử chánh đảng quốc dân cộng hòa thế chân cho M. Millerand từ chức.

Tại thứ dân nghị-viện

M. Malvy, được tái cử chánh ban tài-chánh tại thứ-dân nghị viện, và M. de Chappedelaine trúng cử làm tiểu-thẩm ủy-viên.

Một bản giao ước

Nước Pháp và nước Ý đã ký một bản giao ước thương mại về cái thể lệ quan thuế về tơ lụa.

Tại hội-đồng binh vụ Đồng-minh

Hội đồng binh vụ của Đồng minh đã bàn với các đại biểu Đức về việc xuất cảng, và chế tạo binh khí. Đã dự thảo một bản giao ước để trình hội đồng các quan đại sứ.

Về các đồn binh ở phía đông nước Đức, Đồng-minh sẽ sửa lại bản dự thảo, để trình hội đồng các quan đại-sứ.

Nước Đức

Tòa nội-các mới

Cái chương trình của tòa nội các Marx sẽ theo một cái chánh sách hòa hiếu, công nhận bản giao ước Locarno, theo đúng hiến pháp Weimar, thành thực hiệp tác với hội Vạn-quốc, giữ gìn cho binh gia dùng vào việc dân chánh phủ, chứ không dùng vào việc chánh trị, về các trường học thì các tôn chỉ được bình đẳng, về đường tín ngưỡng thì được tự do, ưng chuẩn bản giao ước về việc một ngày làm việc 8 giờ, và trợ cấp cho thợ thuyền thất nghiệp.

Đảng dân chủ hoàn không bàn bạc với.

Đảng trung ương, đảng quốc dân, và đảng thứ dân đã hợp ý nhau về các điều đại cương. Chỉ còn có ba điều là sự bảo vệ cho dân chánh-phủ, cái vấn đề quốc kỳ, và cái vấn đề ngoại giao, là phải bàn bạc lại mà thôi.

Sau cùng đã có tin rằng hiện các phái đảng đã hợp ý nhau về các khoản. Nay chỉ còn điều đình về việc phân phát các bộ mà thôi.

Việc hỏa xa

Hội đồng quản trị công ty hỏa-xa quyết nghị đóng 200 cái toa máy, 1.000 toa hành khách, và 2 000 toa hàng hóa, cùng đặt điện khí ở các đường lớn tại Bavière.

Một việc mưu hại

Sở cảnh sát ở Francfort được tin rằng hai viên quan võ cũ nước Nga đương dự bị mưu hại M. Tchitcherine đương trị bệnh ở tỉnh ấy, thì đã bắt một viên quan võ, nhưng viên quan võ ấy chối không nhận.

Maroc

Việc bình định

Lính mộ cùng lính ngạch thường đã trừ được một toán giặc tàn phá ở miền Taza. Người chánh tướng, và hai người tùy tướng của toán cướp ấy bị giết chết; còn toán giặc thì đã bị bắt sống.

Syrie

Quan tổng ủy viên đi kinh lý

M. Ponsot tổng ủy viên Pháp ở Syrie đã đi thăm Palestine, và các nơi cùng quan tổng ủy viên Anh.

Nhật-bản

Việc ngoại giao

M. Shidehara đáp lại lời chất vấn ở nghị viện có nói tay rằng về việc nước Anh dự bị quân lính tại Trung-hoa, nước Nhật và nước Anh không hợp ý nhau, song không có hại gì đến cuộc giao tế của hai nước.

Hoa-kỳ

Việc chính trị

Tin đồn M. Kellog từ chức là một tin không chắc.

Mexique

Việc mỏ dầu

Các công ty dầu mỏ giảm số người làm. Việc công ty *Sinclair* xin gia hạn về việc khai giếng dầu hỏa, bị tòa thượng thẩm Tampico không ưng.

Nicaragua

Việc tuyển cử tổng thống

M. Sacaza định thôi không ứng cử tổng thống nước Nicaragua nữa.

Ấn-độ

Việc khai mỏ

Theo như lời tuyên bố của bộ kỹ nghệ của chánh phủ Ấn-độ, số than khai trong năm 1925 được 19 969 041 tấn. So với năm 1924 kém mất 1.42 % ... Những số sắt, mica, manganèse lại được nhiều hơn một ít.

A. R. I. P.

Việc Trung-hoa

Ngày 18 janvier 1927

Việc bài Anh ở Trường-sa

Mới đây ở Trường sa có xảy ra cuộc biểu-tình bài Anh, số người dự cuộc nhiều lắm. Có lẽ bọn đi chợ không bán vị ăn cho người Anh nữa.

Các nhà truyền-giáo bỏ Trùng-khánh

Các nhà truyền-giáo ở Trùng-khánh đi dần, cứ đi từng bọn độ ba chục người. Tình thế không thay đổi.

Nam chánh-phủ với các tô-giới

Ở Quảng-châu có tin rằng Trần-hữu-Nhân ngoại-giao sảnh-trưởng có gửi cho liệt-cường một bức chu-tri điện tín nói rằng chánh-phủ quốc-dân có ý cai-trị lấy Hán-khẩu, và Cửu-giang. Chánh-phủ quốc-dân không có thể để cho liệt-quốc có quyền kiểm-duyệt một phần địa-hạt của một nước độc-lập, vậy bản chính phủ định đem cả các tô-giới giao về quyền chánh-phủ Trung-hoa. Chính-phủ Trung-hoa sẽ trù-tính các phương sách để bảo-hộ tính-mệnh, và tài sản của người ngoại-quốc.

Việc bài Anh ở Cửu-giang

Ngày 7 janvier người Trung-hoa kéo nhau đi dán giấy cổ-động bài Anh ở các nơi, xem ra cái thái-độ của họ không có lễ phép chút nào. Bọn đầy tớ vẫn đi làm, và những người làm công vẫn đi đến sở như thường. Các quan chức có hứa rằng không xảy ra việc rối loạn, và sẽ phòng bị để giữ sự trật tự. Song đến hồi 10 giờ, thì xem chừng không giữ được trật-tự nữa. Công chúng biểu tình có đến 1000 người, và vệ-đội chỉ có độ 50 người. Lúc bấy giờ trong tô giới cũng có nhiều quân Trung-hoa, nhưng họ không mang khí giới, nên không định bắn làm gì. Bao nhiêu lính thủy đều đem đóng ở gần bộ lãnh sự Anh, và một nhà nữa ở gần đấy. Các quan chức hạ lệnh cho kiều dân ngoại quốc đến trú cả ở hai nhà ấy, có lẽ nhờ thế mà không xảy ra việc lôi thôi. Sau lúc 10 giờ, thì được tin nhà thị-sảnh bị cướp phá. Rồi sau lại mấy sở nữa cũng bị cướp phá.

Sau lại có đem thêm vệ đội Trung-hoa đến, vào hồi trưa được độ 200 người. Vệ-đội ấy về sư đoàn thứ 2, họ không làm điều gì bậy cả.

Bọn lính cướp phá là về đạo quân thứ sáu và thứ bảy của chánh-phủ cách-mệnh Trung hoa.

Đến buổi chiều, thì số người trong tô-giới giảm đi. Vệ-binh Trung-hoa đứng gác ở các đồn chỉ cho người ra, chứ không cho người vào.

Đến hồi 14 giờ 30 một toán lớn vệ binh đến. Đến hồi 15 giờ, thì viên quan võ coi các đạo quân đóng ở tô-giới đến thăm quan lãnh-sự Anh. Quan lãnh sự nói rằng nếu viên ấy không cấm ngay được việc cướp phá, và hồi phục lại trật-tự, thì người ngoại-quốc sẽ lui xuống tàu chiến. Viên quan võ nói viên ấy không thấy nói lính làm điều gì càn cả.

Sau viên quan võ rõ việc cướp phá bèn đi đòi các đề đốc giả lại người ngoại-quốc. Viên ấy nghe thấy lính về đạo quân thứ 6 và thứ 7 phàn nàn, nên hạ lệnh cho toàn binh hộ-vệ nạp đạn vào súng, viên ấy tóm lấy một đứa cướp phá, quật ngã xuống đất, và rồi xéo giầy lên. Sau lại hạ lệnh bắt một đứa khác đem đi bắn. Nhưng chẳng lệnh ấy quân lính không tuân.

Xem chừng tình thế không yên được, nên người ngoại-quốc phải lui xuống tàu.

Tình thế Thượng-hải

Hiện nay ở Thượng-hải, tình thế không nguy ngập, song ai nấy lấy làm lo sợ. Nhiều người dự bị đi đi, và các đồ quý đã chở đến các kho ở cửa bể. Trên các đường gần tô-giới, đã đặt giây thép có gai, để phòng việc bảo thủ.

Cứ như tin của các quan chức, thì Tôn-truyền-Phương không bị thua, các quan ấy cho là đó là một tin đồn để làm náo động nhân-tâm.

(Dịch báo Tây)

Ngày 28 janvier 1927

Các tướng của Phụng-thiên

Trương-học-Lương, và các tướng của Phụng-thiên đã khởi hành ở Bắc-kinh đi đến mặt trận Chiết-giang.

Lại có tin rằng Trương-tác Lâm sắp về Phụng-thiên.

Việc quan thuế

Các nơi chính-trị về Bắc chính-phủ công kích kịch-liệt M. François Aglen, giám đốc quan thuế, là viên chức của Trung-hoa, lại đi theo lệnh chính-phủ Quảng-châu, và điều đình với nam chánh-phủ mà không hỏi ý kiến chính-phủ Bắc-kinh.

Quân ngoại quốc

Nhân dân Trung-hoa rất náo động về tin quân lính và tàu chiến ngoại quốc tới nơi.

Các tướng của Quảng-châu

Các tướng Quảng-châu lại họp ở Nam-xương. Vì mặt trận dài, nên các tướng định tăng quân số lên làm 500 000 người. Phí tổn về quân ấy mỗi tháng mất 16 triệu dollars. Các tỉnh về phía Nam chỉ có thể cấp được 9 triệu mà thôi. Sẽ thi hành các phương sách để trù lấy 7 triệu còn thiếu.

Quan sứ-thần Hoa-kỳ

Quan Sứ thần Hoa-kỳ đã trở lại Bắc-kinh.

Quân Anh tới Thượng-hải

Toán quân thứ nhất về binh gia Anh ở Ấn-độ tới Thượng-hải sáng hôm qua. Tình thế vẫn yên.

A. R. I. P.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Ngày năm ngoái tôi có cho tên Giáp người cùng làng vay số tiền là 400 đồng để chạy lý-trưởng. Hẹn ba tháng giả, đến nay quá hẹn đã lâu tên ấy cứ khất quanh. Tôi xem thì tên ấy có của mà không giả, nhưng nay còn ở chung với mẹ mà ruộng nương thì vẫn-tự để tên thân-phụ tên ấy cả. Vậy tôi có thể xin tịch biên các ruộng nương ấy không, vì thân-phụ hắn đã mất rồi? Xin quí báo chỉ bảo cho.

LỜI ĐÁP. — Nếu mẹ tên Giáp là vợ cả, thì người vợ cả ấy được hưởng dụng các tài sản của chồng mãi cho đến khi chết, ông không có thể tịch-biên những ruộng ấy được, ông chỉ được tịch biên cái hoa-lợi ở ruộng ấy mà thôi.

Nếu mẹ tên Giáp là vợ lẽ thì người vợ lẽ ấy không được hưởng dụng ruộng ấy là phần của tên Giáp được từ khi thân phụ hắn mất. Theo như trường-hợp sau này thì ông có thể xin tịch-biên ruộng ấy được.

Ph. h-L.

Tự do diễn đàn

Mấy lời thỉnh cầu của ngạch tá-dịch

Ngày nay khắp các nơi thành thị và các chốn thôn quê, đều có đặt ra nhà trạm, để tiện cho nhân dân việc gửi thơ từ, và việc phát hành các thứ sơn niên và giấy tiền-sĩ, như vậy xét ra việc đặt nhà trạm thực là ích quốc lợi dân vậy. Công việc trong một nhà trạm đã có nghị định quan thống sứ giao cho một người tá-dịch phải làm, nào là nhận thơ đến, gửi thơ đi, nhận phát các công-văn tờ sức, bảo ban các lính-trạm phu-trạm việc chuyển phát thơ từ, cho được chuyên cần cẩn thận, thì mới được hoàn toàn nghĩa-vụ, ngày nào người tá-dịch cũng phải có mặt ở nhà trạm tự 6 giờ sáng đến 6 giờ tối, chứ không được vắng lúc nào, trách nhiệm của người tá dịch trong một nhà trạm như thế thực là quan trọng khó nhọc, chứ có phải tầm thường nhỏ nhặt đâu, thế mà xét về lương bổng của tá-dịch thì thực là bạc bẽo mà ít ỏi quá chừng. lương của tá-dịch ngạch mới hạng dưới bây giờ mỗi tháng là 8$00, nhưng mà có được lĩnh bằng tiền đâu, tháng nào cũng thế, ông chủ Bưu điện cứ gửi bằng các thứ tem và giấy tin chỉ vào số tám đồng bạc để sẵn trừ vào tiền lương tá-dịch tháng ấy, thế có khổ không! cũng mang tiếng là một người làm việc nhà nước trong một công sở, cặm cụi làm việc mong cho hết tháng lĩnh lương để lấy tiền ăn tiêu, mà lương lại chẳng được lĩnh bằng tiền, lương lĩnh bằng tem, thì biết lấy gì mà ăn tiêu được. vẫn đã hay rằng tem bán đi cũng là tiền, nhưng nào có bán một lúc hết ngay được đâu, phải bán dần từ đầu tháng đến cuối tháng cũng không hết được, nếu tem còn ế lại nhiều, mà tiền không có ăn gạo, thì biết tính làm sao, cực chẳng đã phải đem cầm lỗ vốn, một đồng bạc tem thì chỉ cầm lấy 0$50 mười cái tem đơn 0p.12 phải cầm lấy 0p 60 để lấy tiền ăn gạo không thì nhịn đói cũng khổ. Lương lĩnh như thế thực không đủ nuôi miệng mình thôi, còn lấy gì mà nuôi vợ con, như vậy tránh sao khỏi sự túng bấn, đói không nhịn được, phải đi vay mượn để ăn, thành ra công nợ cũng vì thế. Nay xin thí dụ như một người thợ làm công trong một xưởng thợ, thế mà hết tháng ông chủ xưởng thợ ấy không muốn giả công cho người thợ bằng tiền, cứ ép giá đồ vật cho người

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

thợ ấy để trả tiền công, như thế thì có hợp công lý không? Vả chăng xưa nay cũng không có luật lệ nào nhất định như thế, vậy cái luật định ngạch tá dịch phải lĩnh lương bằng tem này chúng tôi mong rằng chính phủ xét tới những sự thiệt thòi ấy mà sửa đổi lại cho. Nay hãy xin xét mấy năm về trước chưa đặt ra các nhà trạm, mỗi một phủ huyện cứ số trung bình ít ra cũng phải 10 tên linh-lệ, và 2 người chánh đội-lệ, phó đội-lệ để mà chuyển phát công-văn, tự khi nhà nước đặt ra nhà trạm đến giờ, thì các công văn tờ sức của các phủ huyện đều giao về trạm phải chuyển phát cả, vì vậy số linh lệ ở các phủ huyện bấy giờ đã giảm đi nhiều, xét như thế thì bây giờ mỗi một năm nhà nước đã giảm đi được một số lương linh-lệ khá to, mà công việc nhà trạm thì rất là nặng nề khó nhọc quanh năm ngày tháng thực không được nghỉ ngày nào, mà lương lậu ít ỏi như thế thì biết lấy gì mà ăn tiêu được.

Cứ xét như ngạch lương các viên thừa-phái ở các phủ huyện, mỗi tháng là 15$ hoặc 17$, mà các viên ấy còn ta thán không đủ ăn tiêu, huống chi lương ngạch tá dịch mỗi tháng là 8$ mà phải lĩnh bằng tem thì lấy gì mà ăn tiêu được? vì các lẽ thiệt thòi đã kể trên đó. Vậy chúng tôi kính trình xin chính-phủ xét tới mà làm ơn cho mấy khoản sau này:

1° Xin tăng lương, vì sự ăn tiêu các thực phẩm ngày thêm đắt đỏ lương bây giờ mỗi tháng 8$ thời không sao đủ được nay xin tăng nhất bội nữa, nghĩa là mỗi tháng xin là 16$.

2° Tháng nào cũng thế, lương của tá dịch xin nhà nước phát cho bằng tiền thực để lấy tiền ăn tiêu, còn cái lệ phát lương bằng tem thì xin bãi đi.

3° Xin giao tem cho trạm bán, cứ đầu tháng tây thì ông chủ Bưu-điện gửi cho mỗi trạm độ chừng 5$ các thứ tem cho tá-dịch bán, cuối tháng bán được bao nhiêu phải gửi giả tiền, còn bao nhiêu phải làm giấy khai trình để ông chủ lại gửi tem cho mà bán.

4° Nguyên trước đã có nghị định người tá dịch nào làm việc giỏi luôn được 9 năm mà hạnh kiểm tốt thì nhà nước thưởng hàm, nay đã nhiều vậy xin chính-phủ sửa giấy cho các tá-dịch phải khai lý-lịch nếu người nào đã đúng lệ thì xin chính-phủ thăng thưởng cho, để tưởng lệ cái công lao của những người làm việc đối với chính-phủ, cũng là một cái gương khuyến khích.

B. v. C.

VIỆC HANOI

Les bureaux de la Direction, de l'Administration et de la Rédaction du T.B.T.V. et du Học báo sont transférés Jules Ferry n° 66bis et 68. Entrée de la Rédaction n° 39 rue Lamblot.

Sở báo T.B.T.V. và Học báo mới dọn sang phố hàng Trống số 68. Tòa soạn có cửa riêng vào đằng phố Nhà thờ, số 39.

Thời-tiết

7 giờ	16 độ
15 giờ	19 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ		12$80
— nhì,	—	12 20
— ba,	—	11 20
Thóc hạng nhất,	—	7 40
Bắp ngô	—	7 70

Giá bạc. — Kể từ ngày 29 Janvier 1927, giá bạc ở kho Nhà nước định là 12 f, 80.

Thời giá quốc trái:

Ngày 25 Janvier 1927

3 %	hoàn dần		67 f. 95
3 ½ %	hoàn dần		84 f. 25
4 %	vĩnh viễn	1917	62 f. 50
4 %	»	1918	61 f. 50
5 %	»	1920	72 f. 80
5 %	hoàn dần	1920	81 f. 80
4 %		1925	88 f. 40

Ngày 28 Janvier 1927

5 %	vĩnh-viễn	63 f. 60
5 %	1915-1916	67 f. 55

Tin tàu. — Tàu *Claude Chappe* mang thư sang Pháp, đến ngày thứ năm 3 février 1927 hồi 6 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Saigon đường Tourane và Qui-nhơn.

Đến Saigon các thư-từ sẽ chuyển sang tàu *d'Artagnan* chừng ngày 7 février khởi-hành.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 10 giờ 7 phút tối thứ tư 2 février.

Đến ngày 2 février lại sở bưu-điện chánh Hanoi sẽ mở một *guichet* phụ từ 8 đến 10 giờ sáng.

Nghỉ tết. — Nhân tết nguyên-đán, các phòng giấy phủ Toàn-quyền đóng cửa chiều thứ ba 1er février và cả ngày thứ tư, thứ năm và thứ sáu 4 février.

Tờ sớ mất quyền tự do. — Ngày 28 janvier, quan Thống sứ Bắc-kỳ đã ký nghị-định cấm đem và cấm lưu hành, cùng là bán và phân phát ở địa-hạt xứ Bắc-kỳ cuốn sách « *Tờ sớ mất quyền tự do* » của tác giả là M. Trần-hữu-Độ, xuất bản ở Saigon hồi tháng juillet 1926 tại nhà in Réveil Saigonnais.

Tòa án cai trị. — Vì thứ tư tới nơi này nhằm vào ngày tết, cho nên Tòa án cai trị đến ngày thứ tư 16 février 1927 mới họp.

Đã bán THIẾT-HOA-TIÊN SỬ thứ 14

Kỳ thi của bậc giáo học thi sai tập sự thăng tại sai hạng tám. — Sáng hôm nay, tại trường Sinh-từ Hanoi có kỳ thi cho các viên giáo-học thi sai tập sự (tức là ngạch trợ giáo cũ) thăng lên thi sai hạng tám. Đầu bài thi viết như sau này:

Comment utilisez-vous le tableau noir de votre classe et pour quels exercices? Quels avantages retirez-vous de son emploi?

Hội-đồng sát hạch có M. Trembetta là đốc học các trường phía nam Hanoi làm chánh hội-đồng và các ông giáo bà giáo sau này làm hội viên:

M. Lemoine de Margon giáo học trường nam sư phạm Hanoi, Mme Aubgeon đốc học trường hàng Cót, M. Carré đốc học trường Thực hành, Charpin giáo học trường Bảo hộ, N-xuân-Mai giáo học các trường phía Bắc Hanoi, Hồ-đình-Nghiêm giáo học trường Thực-hành, Hoàng-văn-Hanh giáo học các trường phía Nam, Cao-văn-Phái giáo học trường Thực-hành, Mme Trần-thị-Duyên giáo học trường Lò-đúc.

Ngạch cai trị. — M. Le Stral, cai trị hạng ba, hết hạn nghỉ, nay đã tùy quyền quan đồng-lý phủ Thống-sứ.

Hội-đồng bảo-hộ. — Hội-đồng bảo-hộ đã họp tại phủ Thống sứ sáng hôm nay hồi 9 giờ do quan Thống-sứ Robin chủ-tọa. Hội-đồng xét cả thảy 56 việc.

Tại sở Mật-thám. — M. Gilles, chánh sở Mật-thám Bắc-kỳ đã xin nghị định hưu-trí thì chừng vài tháng nữa về Pháp. Nghe đâu một viên tòng sự tại sở mật-thám phủ Toàn-quyền sẽ xuống thay. Còn M. Klein là chánh cảnh-sát ủy viên của Tòa án thì cũng tháng sau về nghỉ. Cứ như báo *France Indochine* thì M. Graffard là thanh tra cảnh sát ngoại hạng sẽ lên thay.

CẦN NGƯỜI LÀM PHU ĐẤU

Tôi có thầu được nhiều việc đắp đê ở Hanoi cùng các nơi khác nữa, có ai muốn làm thì cứ lại nhà giấy ở phố chàng Học Thuốc, số 20 (Bd Bobillot) mà hỏi nếu ở xa không tiện đến thì cứ viết giấy đến cũng được, tôi sẽ trả lời ngay.

Mme LEROY
20, Boulevard Bobillot à Hanoi.
6.016

Các rạp Cinémas Hanoi

Rạp CINÉMA PALACE Hanoi
Từ thứ tư 26 đến thứ ba 1er Février 1927
LA FIN DU MONDE
Cuối đời
Đại phim ảnh 4 đoạn rất hay, của hội UNITED ARTISTS (JACK PICKFORD) đóng trò rất vui

Rạp FAMILY CINÉMA Hanoi
UN CASSE-COU
Đại phim ảnh 5 đoạn rất vui, chiếu từ thứ tư 26 đến thứ sáu 28 Janvier 1927.

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương tàu đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập), Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÂY nói số 236

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Hiệu-trưởng: PHẠM HUY-LỤC
22 Phố Nhà thờ (Rue G. Lamblot) Máy-nói số 150

Là trường tư của báo Trung-Bắc mở ra, có đủ các lớp nền Sơ-học kiêm-bị như của Nhà-nước. Chương-trình và qui-tắc theo như trường Nhà-nước, nhưng chú-trọng nhất về sự giáo-dục cùng việc dạy Pháp-văn và Quốc-văn.

Tiền học lấy đắt là vì mỗi thầy chỉ dạy độ ba chục học-trò là cùng để có thể chăm riêng từng người được.

Buổi tối lại có lớp chuyên dạy chữ Pháp để luyện tập học-trò thi vào các trường Cao-đẳng tiểu học hoặc thi vào các công sở Nhà nước.

Thầy học đều là những người đã dạy ở các trường Nhà-nước lấy ra cả.

Cho được thỏa lòng những nhà ở các tỉnh có con em muốn cho trọ học tại Hanoi, thì Học-hiệu định nay mai sẽ mở ra một ký-túc-xá có chỗ ăn, chỗ ngủ, chỗ chơi cho học-trò, rất ích-sự và hợp-thức, không phải từ chối như là từ khi mới mở trường đến nay nữa, nhưng số học-trò có được khá khá thì mới có thể mở được.

Nếu mở được một cái ký-túc-xá như thế thì rất là tiện cho các hàng quan chức hay thuyên chuyển, cùng là các nhà hào-phú ở các nơi chưa có trường kiêm bị, hoặc vì lẽ gì khác mà không muốn cho học ở trường tỉnh mình.

Các nhà ở xa, ai muốn hỏi điều gì xin cứ viết giấy cho hiệu-trưởng, ở số 22, phố Nhà-thờ và xin đính theo một cái timbre để trả lời.

Phòng Thương-mại Hanoi. — Phòng Thương-mại Hanoi đã họp tối hôm qua hồi 8 giờ 30 do M. Perroud là hội trưởng chủ-tọa. Vấn-đề thứ nhất bàn trong kỳ ấy là việc thương-mại của người Trung-hoa tức là một vấn-đề quan trọng đã khiến cho phòng Thương-mại Hanoi phải lưu ý đến rồi, mà xưa nay chỉ có một đạo chỉ-dụ quan Giám-quốc ngày 27 février 1892 qui định đến mà thôi. Cứ xét những việc kiện cáo xử tại tòa án Thương-mại xưa nay thì nhận ra những thể lệ trong đạo chỉ-dụ ấy không đủ bảo vệ một cách chắc chắn cho những quyền lợi của các chủ nợ đối với những người buôn bán bất lương. Vì rằng cuộc không có gì làm bằng chắc cho nên lắm khi các chủ nợ không thể kiện người buôn bán bất lương cùng những người chung phần được. Sau khi đã bàn đến phương pháp sửa những cái tình tệ ấy thì phòng Thương mại theo như lời bàn của M. Perroud có định rằng lại đệ trình nhà nước tất vấn đề ấy là việc rất quan hệ cho việc giao dịch ở thuộc địa này và việc mở mang thương-mại của người Pháp cùng người Á-đông.

Rồi phòng Thương-mại xét đến những lệ mới do chính phủ Quảng-châu đặt ra để tăng thuế vào rất thảy cảng ở lưỡng Quảng có ảnh hưởng trái với những khế ước đang thi hành. Theo như lời bàn của ban Thương-mại thì hội đồng đồng thanh định phản đối kịch liệt vì sự trái với điều ước ấy có thể sinh hại to đến quyền lợi của các nhà thương mại Pháp hay là thuộc quyền Pháp.

Phòng Thương-mại lại cho

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh theo giá rất rẻ.
[illegible]

MUỐN MUA: 1° Phiếu Quốc-Trái Đông-pháp trả giá rất cao.
2° Các thứ quốc trái khác cũng mua cả.
HOÀNG-XUÂN-LAN
53 bis, Henri d'Orléans, Hanoi.

Hạ giá bộ Ba người ngự-lâm pháo thủ. — Mấy năm trước bản-quán có in ra từng tập truyện Ba người ngự-lâm pháo thủ khổ rộng bán 15 xu một tập 32 trang, toàn bộ ngót 800 trang bán 3 đồng. từ nay trở đi ai mua toàn bộ sẽ được giá hạ là hai đồng. Bán buôn và bán lẻ tại bản-quán, 61-63 phố hàng Bông, Hanoi.

Bắc-kỳ Quảng-thiện hội. — Tối hôm thứ năm 27 Janvier 1927 hội Quảng-thiện đã họp Đại-Hội-Đồng thường niên tại nhà hội Trí-tri.

Khi bỏ vé bầu lại ban Trị-sự để trông nom việc hội trong năm 1927 thì những ông có tên sau này được trúng cử:

Chánh hội-trưởng: Vũ-đình-Chung; Phó hội-trưởng: Ng-văn-Kỳ; Phó hội trưởng: Ng-hữu-Tiến; Chánh thủ-quỹ: Phạm-ngọc-Ân; Phó thủ-quỹ: Trần-duy-Quý; Phó thủ quỹ: Hàn-duy Lâm; Chánh thư ký: Đặng-minh Xuân; Phó thư-ký: Mẫn-Lương; Phó thư-ký Ng-ngọc-Lan; Kiểm-soát: Hà-quang Oánh; Kiểm-soát: Đỗ-vũ-Diễn; Nghị-viên: Ng-văn-Huệ; Nghị-viên: Ng-văn-Bân; Nghị-viên: Lê trọng-Trạc; Nghị viên: Mai ngọc-Lân; Giám-trang: Lê-sĩ-Bàn;.

Đại-hội-đồng lại bầu những ông sau này để đi kiểm quỹ năm 1926-1927.

MM. Đinh-kiên-Gián, Chánh hội-đồng; Phùng-v-Kim, Phùng-v-Tín, Phùng-tri-Thức, Ng-khắc-Hoan, Hội viên.

Sách mới. — Một tụi chán đời, Nguyễn-văn-Lịch, tiểu-thuyết, in tại hiệu Thụy-ký, 300 trang, giấy *Vergé bouffant*, khổ 125 + 180, giá bán 1$00.

MỘT ĐIỀU NÊN BIẾT

Cách thứ sản-vật thượng hạng thì liền có người bắt trước và làm giả ngay. Ấy thuốc Quintonine cũng thế. Chớ có nhận những thứ thuốc bắt trước giả hiệu, khi nào mua Quintonine, nên đòi lấy thứ thật hiệu.

Thuốc Quintonine là thứ thuốc dùng thay chất extrait de Quintonine. Đổ một lọ Quintonine vào một lít rượu vang, thì lập tức được ngay. Không phải một chai rượu Quinquina, nhưng là một chai vang bổ, và khai vị. Giá tiền một lọ Quintonine chỉ có 0$60.

Bán tại:
Hiệu bào chế BLANC Rue Paul Bert Hanoi.

Bình Sơn Lãnh Yên
NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật
Mồng bốn Tết xuất-bản cuốn thứ I, 6 xu
TÂN-DÂN THƯ-QUÁN HANOI

CUỘC SỔ SỐ
lấy tiền giúp dân bị lụt xứ Bắc-kỳ

1 số, thứ nhất được:		100.000$00	= 100.000$00
5 số, mỗi số	» :	20.000.00	= 100.000.00
10 số, mỗi số	» :	5.000.00	= 50.000.00
100 số, mỗi số	» :	1.000.00	= 100.000.00
1,500 số, mỗi số	» :	100.00	= 150.000.00
		Cộng:	= 500.000.00

Mỗi vé giá là: 1$00
Ngày 1er MARS 1927 thì mở số tại Hanoi
Có bán vé tại bản-quán.
Xin mua mau mau, kẻo hết!!!
Ở xa gửi mua, *xin đính thêm tiền cước gửi vé lại,* tính như sau này:
Mua từ 1 vé đến 5 vé, tiền cước Recommandé: 0$20
Mua từ 1 vé đến 10 vé, — : 0.25
Mua từ 1 vé đến 20 vé, — : 0.30

Cái nạn lao động. — Chiều 24 mới rồi, một người thợ ở nhà máy xe lửa Gia-lâm cùng với một người thợ nguội đang tháo một cái trục xe ở toa thì bị kẹp bên tay phải, phải khiêng ngay vào nhà thương.

Mấy cái nạn ô-tô. — Tối 26 vừa rồi, ở đường lên Sơn-tây có một cái xe tay số 11 là Ng-văn-Thu kéo một người nhà quê là Hà-văn-Nga đi Văn-tri-môn, khi tới kilomètres 14 + 500 thì thấy một cái ô tô ở Hanoi đi lên Sơn-tây, người phu xe đã tránh sang tay phải, nhưng vì đèn *phare* của ô-tô chói quá người phu xe không biết là đã tránh hết đường chưa thì bị cái ô tô đâm phải, người ngồi xe bắn ra một bên đường, còn người phu xe thì lại xuống dưới xe ô-tô đằng trước. Cái xe tay thì gãy tan tành mà bắn xuống ruộng. Xe ô-tô ấy của M. Daclaux ở sông-ti vận-tải.

Ba hôm trước thì ở đường Hanoi xuống Phủ-lý chỗ kilomètre 12+800 cũng xảy ra một cái nạn ô-tô. Một cái xe do một người Tây cầm máy không biết vận thế nào mà lại đụng phải người phu xe tên là Trần-đình-Nguyên đang ngồi yên ở bên vệ đường, ô-tô đè xuống hố, xe tay thì gãy tan tành còn người phu kia thì bị trọng thương ở đầu và ở chân. Chủ xe đưa người phu xe vào chữa tại nhà thương và đền cho 25 đồng bạc.

Thu bằng tài xế. — Cái bằng cầm lái xe ô-tô, số 6.700, cấp cho Trần-v-Thông, ở Vệ-an (Bắc-ninh) ngày 12 février 1926 thì nay thu lại.

Ngạch mật thám. — M. Lê-văn-Thanh, phó quản mật thám, được phép nghỉ 15 ngày, lĩnh cả lương.

Trục xuất cảnh ngoại. — Người Khách Tô-chán-Hữu, không có chỗ ở nhất định ở Đông dương nay bị trục ra ngoài địa-hạt Đông-dương.

ĐẾN GIẰM THÁNG GIÊNG

Kể từ hôm nay đến giằm tháng giêng tà qui-khách nào mua hàng được từ 5$00 trở lên bản-hiệu xin kính biếu một lọ nhận được 500 kiểu bí-tất bằng fil và tơ rất đẹp, vậy xin kính cáo.

V. DEMANGE Hanoi

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm.

Bán tại hiệu bào-chế:
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi 3002

HÀNG TẾT

Các ngài có mua ô, mua pháo, mua khăn quàng cổ (cachecol) bằng tơ, các thứ rượu mùi và các hàng khác thì nên đến hiệu Thụy-An bán tạp-hóa ở hàng Bông đệm số 47. Hiệu ấy mới nhận được ở bên Tây gửi sang nhiều thứ ô đàn-ông và ô đàn-bà trông rất xinh mà bán lại không đắt. Còn pháo thì là pháo của người Nam ta chế ra, đốt tan xác, vừa kêu lại vừa đẹp, hàng gì bán cũng rẻ hơn các nơi. 6.003

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI
Quyển thứ năm
TRUYỆN
Ba người Ngự-lâm pháo-thủ
Giá: 0$05

Âu Tây tư-tưởng
DỊCH-VĂN THƯ-XÃ
Bắc-kỳ thống-sứ đại-thần ROBIN
đại nhân sáng lập
E. VAYRAC và NGUYỄN-V-VĨNH làm chủ-nhiệm

Khởi đầu xuất-bản « Truyện Ba người ngự-lâm pháo-thủ », in từng quyển nhỏ vừa bỏ túi, 72 trang có bìa, mỗi quyển có làm các hồi trước để ai mua quyển nào xem cũng biết đầu đuôi.

Mỗi quyển........ 0$05

Hiện đã in ra được bốn quyển: một quyển tựa Dịch-văn thư xã, nguyên-văn của ông E. Vayrac, Nguyễn-văn-Vĩnh dịch, và ba quyển đầu « NGỰ LÂM PHÁO THỦ ».

Sau này mỗi tháng in ra hai quyển là ít. Quí khách các nơi xa có thể gửi mua các quyển kịp rồi.

Ai gửi mua xin cứ viết thư và gửi tiền đến bản quán.

Bội tín. — M. Nguyễn-danh-Đát bán hàng ghế phố Tràng-tiền thưa Nguyễn-sĩ-Lương bội tín mất quần áo đáng giá 225 đồng.

Tháng cũ mất. — M. Phạm-quang Phu, buôn bán, quán ở chợ Mới huyện Gia-lộc (Hải dương) lên Hanoi bị kẻ trộm lấy mất một cái ví có đựng 3 cái giấy mỗi cái 100 đồng.

M. Vũ-thị-Thọ cai xe ở phố hàng Than số nhà 49 bị kẻ trộm vào lấy mất 3 cái lốp xe và 8 cái ruột xe đáng giá tất cả 100 đồng.

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này:

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá 1.50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 8.00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả
Bán tại bản-quán

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ai tín. — Bản-quán được tin rằng ông Nam-Sinh hội-viên thành-phố, chủ rượu lĩnh Kiến-an, thường thụ đệ ngũ-đẳng Bắc-đẩu bội-tinh vừa mới tạ thế.

Bản-quán có lời chia buồn với quí-quyến.

HÒA-BÌNH

Trả lời bài « Ai muốn mạng người như con ngóe » — Bản quán tiếp được bài sau này:

Nhân xem báo Trung-Bắc kỳ thứ hai, thứ ba 24, 25 Janvier 1927 thấy một bài nhan đề là « Ai muốn mạng như con ngóe » tác giả không ký tên. Đại ý bài ấy trách người tài xế bỏ lái hút thuốc lá, quay lại sau ghẹo hành khách. Tiếc thay ông nào lại cho bài ấy lại không nói rõ là việc ấy xảy ra ở chuyến xe hôm nào để tôi biết mà phạt người tài xế vô lễ ấy.

Con đường Hanoi — Hòa-bình riêng tôi có xe hàng chạy, và tôi có tới 5, 6 người tài xế cầm lái, mỗi hôm thay đổi một người để tránh những cái tai nạn dọc đường, như đâm xuống ruộng, đè chết người vì tài xế ngủ gật. Mấy hôm nay vì việc bận nên tôi không đi coi xe cùng tài xế được, mà đã có người phàn nàn xe tôi trên báo. Tôi lấy làm bực mình vì tên tài xế nào đã vô lễ như thế, có tra hỏi thì không tên nào nhận cả và lại không biết đích việc ấy xảy ra hôm nào. Vậy mong rằng ông nào đã có lòng yêu đăng bài ấy xin nói rõ việc ấy xảy ra hôm nào.

Sau nữa tôi cần nói để ông nào lại cho bài ấy biết rằng từ đầu năm tây này xe tôi chạy không xảy ra những sự rắc rối giữa đường như liệt máy v. v. ông nói rằng chạy được một quãng lại chết là nhầm. Về việc xe chạy không đúng giờ là tại hành khách, không phải tại tôi. Có ông lấy vé rồi đáng xe chạy 6 giờ thì 6 giờ rưỡi mới ra vì muốn được lòng khách nên phải chờ đợi hóa mới chạy không đúng giờ.

Lã-phạm-Khuê
Ô-tô vận tải Hanoi — Hòa-bình

THẦN-MUỘI

Một bọn cướp khách. — Chiều 24 vừa rồi hồi quá 6 giờ có một bọn cướp toàn là người Khách cả chừng hơn hai chục đứa, có súng ống và giáo mác vào cướp một hiệu Khách, chủ hiệu là chú A-lầy. Chúng chia làm mấy bọn, đứng vây ở ngoài, còn một bọn thì giả cách vào mua hàng. Lúc bấy giờ chủ hiệu đang ăn cơm, thấy khách vào hỏi mua hàng tất thì lấy làm mừng rỡ, liền bảo vợ mở cái tủ lấy hàng cho khách xem, chẳng dè trong khi ấy hai thằng rút ngay súng lục ra chĩa vào mang tai chủ hiệu bảo hễ kêu bay không cụ thì chúng giết cả mấy ngay. Người khách tay biết võ giỏi mà không làm gì được, đành để chúng vơ vét lấy mất 800 đồng. Trong khi ấy bọn nó lại sang nhà gần đó là nhà bà Kỳ Tuyến phá cổng thì có hai ông tây là MM. Martinoli và Richard ở sông-ti buôn vôi phosphate nghe tiếng rầm rầm liền chạy ra xem mới biết là cướp. Bọn nó đang khóa cửa bà ký thì bị mấy viên đạn của M. Richard bắn tìm, lúc bấy giờ chúng mới tháo chạy.

Ngày hôm sau viên mật-thám Tây ở Lạng-sơn có xuống khám xét.

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

-- Provincial, dit le fossoyeur, si vous le voulez absolument, j'y consens. Nous boirons. Après l'ouvrage, jamais avant.

Et il donna le branle à sa pelle. Fauchelevent le retint.

-- C'est de l'Argenteuil à six !

-- Ah ça, dit le fossoyeur, vous êtes sonneur de cloches. Din don, din don ; vous ne savez dire que ça. Allez vous faire lanlaire.

Et il lança la seconde pelletée.

Fauchelevent arrivait à ce moment où l'on ne sait plus ce qu'on dit.

-- Mais venez donc boire, cria-t-il, puisque c'est moi qui paye !

- Quand nous aurons couché l'enfant, dit le fossoyeur.

Il jeta la troisième pelletée.

Puis il enfonça la pelle dans la terre et ajouta :

- Voyez vous, il va faire froid cette nuit, et la morte crierait derrière nous si nous la plantions là sans couverture.

En ce moment, tout en chargeant sa pelle, le fossoyeur se courbait, et la poche de sa veste bâillait.

Le regard égaré de Fauchelevent tomba machinalement dans cette poche, et s'y arrêta.

Le soleil n'était pas encore caché par l'horizon ; il faisait assez de jour pour qu'on pût distinguer quelque chose de blanc au fond de cette poche béante.

Toute la quantité d'éclair que peut avoir l'œil d'un paysan picard traversa la prunelle de Fauchelevent. Il venait de lui venir une idée.

Sans que le fossoyeur, tout à sa pelletée de terre, s'en aperçût, il lui plongea par derrière la main dans la poche et retira de cette poche la chose blanche qui était au fond.

Le fossoyeur envoya dans la fosse la quatrième pelletée.

Au moment où il se retournait pour prendre la cinquième, Fauchelevent le regarda avec un profond calme et lui dit :

-- A propos, nouveau, avez vous votre carte ?

Le fossoyeur s'interrompit.

-- Quelle carte ?

-- Le soleil va se coucher.

-- C'est bon, qu'il mette son bonnet de nuit.

-- La grille du cimetière va se fermer.

- Eh bien, après ?

-- Avez vous votre carte ?

- Ah, ma carte ! dit le fossoyeur.

Et il fouilla dans sa poche.

Une poche fouillée, il fouilla l'autre. Il passa aux goussets, explora le premier, retourna le second.

Mais non, dit-il, je n'ai pas ma carte. Je l'aurai oubliée.

-- Quinze francs d'amende, dit Fauchelevent.

Le fossoyeur devint vert. Le vert est la pâleur des gens livides.

- Ah Jésus mon Dieu brancroche à bas la lune ! s'écria-t-il. Quinze francs d'amende !

— Trois pièces cent sous dit Fauchelevent.

Le fossoyeur laissa tomber sa pelle.

Le tour de Fauchelevent était venu.

— Ah ça, dit Fauchelevent, conscrit, pas de désespoir. Il ne s'agit pas de se suicider, et de profiter de la fosse. Quinze francs, c'est quinze francs, et d'ailleurs vous pouvez ne pas les payer. Je suis vieux, vous êtes nouveau. Je connais les trucs, les trocs, les trics et les tracs. Je vas vous donner un conseil d'ami. Une chose est claire, c'est que le soleil se couche, il touche au dôme, le cimetière va fermer dans cinq minutes.

- C'est vrai, répondit le fossoyeur.

- D'ici à cinq minutes, vous n'avez pas le temps de remplir la fosse, elle est creuse comme le diable, cette fosse, et d'arriver à temps pour sortir avant que la grille soit fermée

- C'est juste.

-- En ce cas quinze francs d'amende.

-- Quinze francs.

-- Mais vous avez le temps. Où demeurez-vous ?

— A deux pas de la barrière. A un quart d'heure d'ici. Rue de Vaugirard, numéro 87.

Vous avez le temps, en pendant vos guiboles à votre cou, de sortir tout de suite.

-- C'est exact.

-- Une fois hors de la grille, vous galopez chez vous, vous prenez votre carte, vous revenez, le portier du cimetière vous ouvre. Ayant votre carte, rien à payer. Et vous enterrez votre mort. Moi, je vas vous le garder en attendant pour qu'il ne se sauve pas.

- Je vous dois la vie, paysan.

-- Fichez-moi le camp, dit Fauchelevent.

Le fossoyeur, éperdu de reconnaissance, lui secoua la main, et partit en courant.

Quand le fossoyeur eut disparu dans le fourré, Fauchelevent écouta jusqu'à ce qu'il eût entendu le pas se perdre, puis il se pencha vers la fosse et dit à demi voix :

-- Père Madeleine !

Rien ne répondit.

Fauchelevent eut un frémissement. Il se laissa rouler dans la fosse plutôt qu'il n'y descendit, se jeta sur la tête du cercueil et cria :

-- Êtes-vous là ?

Silence dans la bière.

Fauchelevent, ne respirant plus à force de tremblement, prit son ciseau à froid et son marteau, et fit sauter la planche de dessus. La face de Jean Valjean apparut dans le crépuscule, les yeux fermés, pâle.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Bấy giờ gã kia nói:

— Này, thôn-lão, vì bằng thôn-lão nhất-định muốn cho ta uống rượu, thì ta cũng thuận. Ta xin uống rượu với lão. Nhưng khi nào việc xong đã, chứ việc chưa rồi thì không bao giờ ta chịu đi.

Nói rồi, gã lại luôn tay xúc đất. Lão coi-vườn nắm lại mà rằng:

— Rượu *Argenteuil*, thứ sáu xu, con ạ!

— Ô hay, lão này ra đánh chuông quen tay rồi. Đinh đong, đinh-đong. Chỉ biết có vậy mà thôi. Thôi, đi đi để người ta làm.

Nói đoạn, đổ một mai đất nữa xuống hố.

Lão coi-vườn không còn biết nói thế nào nữa. Chỉ cứ một câu gào lên:

— Đi uống với tớ một cốc. Tớ trả tiền mà.

— Bao giờ ta đặt đứa con nít cho nó ngủ yên đã.

Rồi lại xúc mai đất thứ ba mà đổ xuống hố.

Đổ rồi thì cắm mũi mai xuống mà rằng:

— Lão coi đó, đêm nay rồi thì trời lạnh, vì bằng ta để người chết đó mà đi không che đậy cho ấm, rồi thì hồn nó theo sau ta mà la làng lên đấy.

Nói xong, gã lại cúi xuống xúc mai đất nữa, trong khi cúi thì túi áo hở ra.

Lão coi-vườn ngẫu-nhiên nom thấy, nom thấy thì lưu-ý.

Mặt-trời lúc đó chưa lặn hẳn, đưa mắt nhìn vào trong cái túi áo còn nom rõ cái gì trắng-trắng.

Bấy giờ thì bao nhiêu cái nhanh, bao nhiêu cái sáng ý của một người nhà-quê đất Bi-các-đi có thể có được là tụ cả trong con mắt lão làm vườn. Lão hội ngay được một ý-kiến.

Lão thừa lúc gã kia mải xúc đất không nom thấy gì hết, lão thuồn tay vào trong cái túi áo tông-hốc mà lấy trộm được cái trắng-trắng ra.

Gã kia bấy giờ đổ mai đất thứ tư xuống hố.

Khi gã ngảnh lại khiến xúc mai đất thứ năm thì lão coi-vườn điềm-nhiên nhìn gã mà hỏi:

— À này, anh mới, anh có giắt thẻ đó không?

— Thẻ nào?

— Mặt-trời sắp lặn kia.

— Mặt-trời lặn thì cứ việc mà lặn.

— Nghĩa-địa sắp đóng cổng.

— Đóng cổng thì đóng chứ sao?

— Thế thẻ anh đâu?

— Thẻ tôi ấy à?

Gã trả lời như thế rồi rờ túi. Rờ một túi rồi lại rờ túi nữa. Hết túi áo rồi đến túi quần, tìm hết túi bên này rồi lại lật trái hẳn túi bên kia ra mà tìm. Rồi nói:

— Không, tôi không đem thẻ. Có lẽ tôi bỏ quên.

— Thế thì mười-lăm phật-lăng tiền phạt.

Gã cuốc-mồ xanh người. Xanh là cái xám của những kẻ đã xám mặt sẵn rồi. Gã bèn văng ra một thôi dài:

— Nếu vậy thì hỡi Giê-du, Thiên-chúa nhân-từ, què quặt, cha mẹ mặt-trăng (1)! Mười-lăm phật-lăng tiền phạt à!

Lão coi-vườn nói:

— Phải, ba đồng bạc trăm xu.

Gã kia bỏ rơi cả mai.

Giờ mới đến lượt lão *Fauchelevent* lên mặt:

— Này này ta bảo, lính mới, cần gì mà phải phẫn chí. Giờ sự đã ra như vậy, anh cũng không nên sẵn hố đã đào mà tự-tử làm gì. Mười-lăm phật-lăng, là mười-lăm phật-lăng chứ bao nhiêu. Vả anh không muốn mất cũng còn một kế. Ta đây đã già, anh thì mới-mẻ. Ta biết đủ các mưu, mô, mẹo, mực. Để ta mách cho một kế. Có một câu rõ-ràng nhất, là mặt-trời sắp lặn, chỉ trong năm phút nữa thì nghĩa-địa đóng cổng.

— Ừ nhỉ.

— Từ giờ năm phút nữa thì anh lấp huyệt không thể xong được, huyệt gì mà đào sâu như quỉ thế này. Không tài nào đi ra cho kịp trước khi đóng cổng được rồi.

— Có thể.

— Nếu vậy thì mười-lăm phật-lăng tiền phạt.

— Mười-lăm phật-lăng.

— Nhưng mà kịp..... Nhà anh ở đâu?

— Ngay bên cửa-ô. Từ đây đi mất mười-lăm phút. Phố *Vaugirard*, số 87.

— Kịp. Hai chân quàng lên đến cổ mà chạy thì đi ra còn kịp.

— Ừ nhỉ.

— Ra khỏi cổng đây rồi anh chạy cho nhanh về nhà, lấy thẻ, rồi lại trở về đây. Có thẻ thì người canh-cổng sẽ mở cửa cho. Thẻ có thì chẳng mất đồng xu nhỏ nào. Bấy giờ thì lấp huyệt tha hồ thong-thả. Ta ở đây ta giữ người chết cho, không để nó chạy mất đâu.

— Tôi thật chịu ân tái-sinh của thôn-lão.

— Thôi, thế cút thẳng.

Gã cuốc-mồ chứa-chan những cảm-tình, cầm lấy tay lão kia mà lắc, rồi thì chạy đi một mạch.

Khi gã đã chạy qua đống cây rậm khuất đi rồi, còn lắng tai nghe, chờ cho tiếng giầy thật xa, bấy giờ mới cúi xuống dưới lỗ mà khẽ gọi.

— *Madeleine* ông hỡi!

Chẳng thấy ai trả lời hết.

Fauchelevent đã rùng mình. Vội-vàng lăn xuống huyệt chứ không phải là bước xuống nữa, ghé vào tận chỗ đầu quan mà thét hỏi:

— Thế nào, ông có trong ấy chăng?

Trong quan vẫn im lặng.

Lão coi-vườn run lên thở không được nữa, tất-tả lấy đục lấy búa, mở phăng tấm ván thiên ra, thì thấy cái mặt *Jean Valjean* tái ngắt trong bóng chiều hôm, mắt thì nhắm lại.

(Còn nữa)

1 Người Tây mỗi người có một cách văng rủa, quen miệng câu nào thì nói câu ấy, không có nghĩa gì, nhưng thường không nói tục-tằn như ta.

KHẢO VỀ Y-HỌC CŨ CỦA TA

Cẩm-nang trích lục

Chứng bệnh hàn

(Tiếp theo)

Ân mạch liệu chứng

Thốn mạch trầm xác, đại, hữu lực, là chứng dương.

Xích mạch trầm tế vô lực là chứng âm.

Thốn mạch phù mà hữu lực, là cảm hàn tà, phù mà vô lực, là cảm phong tà.

(Cảm hàn tà là biểu thực nên tán, cảm phong tà là biểu hư nên bổ).

Xích mạch trầm mà hữu lực, là dương tà ở trong, trầm mà vô lực là âm tà ở trong.

(Dương tà ở trong là thực, nên hạ, âm tà ở trong là hư, nên ôn).

Xích mạch nhược mà vô lực, thì đừng cho ra bồ hôi, và hạ đại tiện.

Thốn mạch nhược mà vô lực thì kị thổ.

Mạch lại thì chóng, đi thì chậm, gọi là nội hư ngoại thực,

Mạch đi chóng, lại thì chậm, gọi là nội thực ngoại hư.

Xích mạch và thốn mạch cùng như nhau, gọi là hoãn mạch, hoãn nghĩa là hòa hoãn.

Sau khi ra bồ hôi, hoặc đánh hạ, mà mạch tĩnh thì sống, vì là chính khí phục, sau khi ra bồ hôi hoặc đánh hạ, mà vẫn nóng sốt, táo loạn, thì chết, vì là tà khí thắng.

Mạch sáu bộ cùng huyền cả, gọi là phụ mạch, phụ nghĩa là thua mà chết

Khi để tay vào mà kinh mạch giải tán, gọi là âm dương ly, li nghĩa là lìa nhau mà chết,

Dương bệnh mà được âm mạch thì chết.

Âm bệnh mà được dương mạch thì sống.

Tiểu dẫn

Mạch có trầm, có khẩn, có xác, mà cho là vi tế cả, vì rằng: trầm mạch phải trọng ấn mới thấy, mà khẩn mạch xác mạch cũng ở trong sâu cả, chứ không như dương chứng mạch phù mà khẩn, hay là xác.

Họ Tiết có nói: người ta chỉ biết mạch xác là nhiệt, nhưng mạch phù mà xác, mới là nhiệt, chứ trầm tế mà xác thì lại là hàn, chân âm hàn chứng thường một hơi thở, mạch chuyển bẩy tám lần, nhưng rằng xác mà không nẩy mạch thôi.

Vậy mới biết mạch xác là nhiệt, phù xác là biểu nhiệt, trầm xác là lý nhiệt, xác mà nẩy không mạnh là hư nhiệt, xác mà trầm tế là chân hàn.

Âm chứng được dương mạch thì sống, dương chứng được âm mạch thì chết, nghĩa rằng: dương mạch là chính khí thực, âm mạch là chính khí hư, và dương chứng là chứng giả thực. âm mạch là mạch chân hư.

Họ Trần có nói; phàm xem âm chứng, không cứ là nóng sốt hay không nóng sốt, cốt phải xem mạch, mà xem mạch thì không cứ là phù hay trầm, đại hay tiểu, hễ ấn mạnh tay vào mà không thấy nẩy mạnh, tức là âm phục, vậy thì trầm tiểu là âm mạch đã đành, mạch phù đại mà cũng có là âm mạch nữa, cái đó phải nên xét kỹ.

Quỉ mạch

Khi bệnh mới phát, là nhầm mắt nói lam nhảm những sự thường đã trải qua, kinh mạch sáu bộ thì phục cả (mạch phục nghĩa là không thấy động) duy ở phía dưới ngón tay cái phía trên thốn khẩu, lại có mạch động thôi, thế là quỉ mạch, (quỉ mạch là bệnh có tà thần xâm phạm).

Phản quan mạch

Phản quan nghĩa là trái với quan khẩu.

Như kinh mạch sáu bộ đều phục cả, mà trên cật bàn tay có mạch động, thì gọi là mạch phản quan,

Tâm tạng mạch

Tâm bệnh lưỡi cứng, mặt đỏ, lòng bàn tay nóng, miệng ráo, phiền khát nói nhảm, khi động phía trên rốn, như vậy mạch hồng khẩn và xác mới phải, nếu trầm vi, thì là phản mạch.

Can tạng mạch

Can bệnh, mặt xanh tái, mắt đau không mở được, sau gáy bắp bật trái tính hay gắt gỏng, khi động phía bên tả chỗ ngang rốn, như vậy mạch huyền cấp, và trường mới phải, nếu phù sắc, hoặc đoản, thì là phản mạch

Tì tạng mạch

Tì bệnh, bụng không muốn ăn mặt vàng đờm, thân thể nặng nề chân tay mỏi mệt, thường chỉ muốn nằm, khi động ngay phía trước bụng, như vậy mạch hoãn đại mới phải, nếu huyền trường mà khẩn, thì là phản mạch.

Phế tạng mạch

Phế bệnh, sắc mặt trắng bệch, và ăn sẵn, thổ huyết, ho, thở, khi động phía bên hữu chỗ ngang rốn, như vậy mạch trầm tế, và sắc mới phải, nếu đại và kiên lao, là phản mạch.

Thận tạng mạch

Thận bệnh, sắc mặt đen, móng chân móng tay xanh tím, tai ù, chân lạnh, tiết tả, hoặc đau bụng. khi động phía dưới rốn, như vậy mạch trầm hoạt mới phải, nếu hoãn và đại thì là phản mạch,

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

Bàn về học-thuật và tư-tưởng biến-thiên ở TRUNG-QUỐC

III

Trung-quốc ở đời Chiến-quốc, văn minh của phương nam và văn minh bắc tiếp xúc nhau, mà học thuật và tư tưởng buổi thượng cổ thật là toàn thịnh. Đến khoảng nhà Tùy và nhà Đường, cùng với văn minh nước Ấn-độ tiếp xúc nhau, mà học thuật và tư tưởng đời trung cổ, cũng to tát rực rỡ lắm. Đời nay thì cùng với các nước trên thế giới, hình như ở láng giềng nhau, cái văn minh của nước Ai-cập, nước An tức, nước Ấn-độ và nước Bắc-tây kia đều đã dứt mất, cho nên dân giao thiệp với người châu Âu, mà không sinh được hiện tượng mới. Ở trên trái đất ngày nay, chỉ có hai cái văn minh: một là văn minh Thái tây, là châu Âu và châu Mỹ, hai là văn minh Á-đông, là Trung quốc. Ở cái thế kỷ thứ hai mươi này, tức là cái thời đại hai cái văn minh kết hôn với nhau, xin anh em đồng bào ta kéo cờ đốt đèn, đặt rượu đón ngõ, cử hành cái đại lễ thân nghênh; người đẹp phương Tây kia, tất vì nhà ta đẻ ra những đứa con kháu, để làm rực rỡ vẻ vang cho nòi giống ta.

Nòi giống người Trung quốc thì nhiều, mà cái nguồn suối về học thuật và tư tưởng, thì đều từ con cháu vua Hoàng đế. Con cháu Vua Hoàng đế dậy từ phương tây bắc, đánh được các dân tộc mường mọi, nòi giống càng nhiều càng thịnh, ở lan ra rất rộng. Việc đời thái cổ, các bậc tiên bối khó nói được, Nay xin kể từ đời Xuân thu giở về trước là phôi thai thời đại, mà trong thời đại ấy, lại chia làm bốn thời đại.

Phôi thai thời đại:
một là thời đại vua Hoàng đế
hai là thời đại vua Hạ vũ
ba là thời đại đầu nhà Chu
bốn là thời đại đời Xuân thu

Học thuật và tư tưởng cùng với đại thế trong lịch sử, quan hệ rất là mật thiết, lịch sử đời thượng cổ, đến đời vua Hoàng đế mà biến là lần đầu, đến đời vua Hạ-vũ lại biến, đến đời đầu nhà Chu lại biến, đến đời Xuân thu lại biến, cho nên cái tinh thần văn minh phát đạt, cũng nhân đó làm giới hạn. Sách của vua Hoàng-đế, chép ở trong Nghệ-văn-chí (Hán-thư), đến hơn hai mươi bộ, bây giờ còn lại kinh Nội-văn và kinh Tố-vấn, tức là một bộ ở trong hai mươi mấy bộ ấy. Thời đại vua Hoàng-đế, văn học chưa phát đạt được lắm, cái ấy đã đành như thế rồi, mà sự tiến bộ đã có chứng nghiệm về đời sau, thì có bốn việc: một là chế văn tự, hai là định lịch tượng, ba là làm nhạc luật, bốn là dạy nghề thuốc. Vua Hoàng-đế đánh đông dẹp bắc, mở đất rất rộng, đánh nhau với các dân tộc khác luôn luôn, kinh nghiệm rất nhiều, giao thông đã rộng, lại được sự lợi ích trao đổi trí thức, cho nên rửa được cái lậu tập ở đời hồn-độn, mà thả một nhánh hoa văn minh sáng chói ở đời thượng-cổ. Kịp đến nạn hồng-thủy, nhân dân tiều tụy, hiện tượng xã nước, ngừng đọng lại một lần. Vua Vũ cưỡi bốn thứ xe, đi khắp chín châu, để trị nước lụt, kinh nghiệm càng nhiều, giao thông càng rộng việc trị thủy thành công rồi, để quốc mới thành lập, cho nên Trung-hoa dựng nước, thật đầu từ vua Hạ-vũ. Đời xưa gọi Trung-quốc là *Hoa-hạ*, là chư hạ, đều kỷ niệm công đức của vua Vũ, dùng cái hiệu vua của triều ấy để làm đại - biểu cho quốc-dân. Buổi ấy tư tưởng về chính-trị, tư tưởng về triết học, đều sinh, phát thể độ thiên Vũ-cống, lý tưởng thiên Hồng phạm, đều là sách rất tinh thâm, rất rộng rãi về ba nghìn năm về trước. Từ đời vua Vũ giở về sau, non một nghìn năm, con cháu vua Hoàng-đế, yên nuôi sinh sản, một ngày một nhiều thịnh mãi ra. Kịp đến buổi đầu nhà Chu, chính quyền họp ở trung ương càng thịnh, tinh hoa tụ hội ở kinh sư, ông Chu công tóm nhặt chế độ của ba đời vương, tám ra sách Chu-lễ, vua Văn-vương làm Hệ từ ở kinh Dịch, mà kinh Thi và kinh Thư cũng đến buổi ấy mới thật được hoàn toàn, tinh thần đều ấy về học thuật và tư tưởng của đời, thượng cổ khi ấy cả đến đó. Đến đời Xuân-thu, các nước gồm thâu lẫn nhau, nào là chiến trận, nào là triều sính, việc giao thông thật là nhiều, tư tưởng phương nam và phương bắc, hỗn hợp với nhau, đến lúc đức Khổng-tử sinh thì đến cái thời đại toàn thịnh.

Tóm xét học thuật tư tưởng của cái thời đại ấy, thật là cái nguồn suối về tất cả đạo đức, pháp luật chế độ và học nghệ của dân tộc Trung quốc. Bàn rút lại, thì có ba mối: một là thiên đạo, hai là nhân luân, ba là cái việc giời người giao tế với nhau.

Trung - quốc không có tôn giáo, không có mê tín, đó là nói về lúc sau học thuật đã phát đạt rồi, Trung-quốc không phải là không có tư tưởng về tôn giáo, nhưng cái tư tưởng ấy thường dựa vào sự thực, cho nên cái sức mê tín không mạnh lắm, mà điều lợi điều tệ đều ít. Tư tưởng của người Trung-quốc đời xưa, kính giời sợ giời là việc thứ nhất.

(Còn nữa) X. Dịch thuật

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

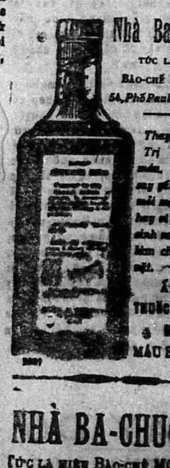
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay ốm kém huyết sinh ra xanh xao, làm cho hay ho mệt.

ẤY LÀ: THUỐC NƯỚC SỐ HUYẾT MÁU BÒ 1$40

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, sưng dạ dầy, đau dạ dầy, ăn không ngon, ngã không tiêu. Có thể chữa được các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, [illegible] và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại Nhà Ba-chuông, [illegible]

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chiếu lại chỗ cho thật đúng và gửi theo hai hào (0$20) tem cùng được để chi vào giấy quấn báo. [illegible]

Những bài từ đầu, đã in thành sáu quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này:

Phần thứ nhất.	Quyển I	223 trang, bán.	0$50	*Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển. . . 0$20*
	— II	203 —	0 45	
	— III và IV	159 —	0 35	
	— V và VI	193 —	0 45	*Cả bảy quyển gửi làm một gói. . . . 0,70*
	— VII và VIII	319 —	0 65	
Phần thứ hai.	Quyển [illegible]	2[illegible] —	0 45	
	— II và III	2[illegible] —	0 50	

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

Hội Du-học Báo-trợ ở Trung-kỳ

Hội Bảo-trợ nam Tả du-học Trung-kỳ (Société d'encouragement aux études occidentales) hiện nay đã qua khỏi thời kỳ tổ-sức mà bước đến thời kỳ hoạt động rồi,

Gần đây có nhiều người nghị-luận đến chương-trình của hội này và tỏ ý không tán thành, lấy cớ rằng: quyền hạn của hội đồng Trị-sự trung ương quá rộng, sợ có khi đến lạm dụng mà làm sai mất cái mục đích hay của hội và điều lệ kén chọn du-học sinh sang Pháp tòng học, ấn định không rõ ràng, sợ rồi sau con nhà phú quý nhành chiếm mất hết cả phần học bổng của con nhà nghèo nàn; sở dĩ phát sinh ra những lời nghị-luận ấy là do ở tấm lòng nhiệt-thành mong mỏi cho hội du-học báo trợ ấy sẽ trở lên một cơ-quan chắc chắn vững vàng để đào tạo nhân tài tân học cho xứ Trung-kỳ, là một xứ đi sau bước chậm trên con đường tấn bộ, thua sút hai xứ Nam, Bắc nhiều lắm.

Nay các hàng yếu nhân trong hội Du-học báo trợ đã gửi giấy đạt khắp các hội-viên để bàn định lại cách bổ-chính những khuyết-điểm trong chương trình ấy mới nhứt-sự thảo-sáng ra do tay một số ít người, thì cũng khó mà làm cho hoàn-bị được.

Hội ấy có lời tuyên-bố cách hành-động của hội cho công chúng đều rõ và giải bày những điều chỉ-nghị đối với hội ấy, nay xin lược đăng như sau này:

« Đương lúc thế giới giao thông, sự du-học thời trước phải học theo nước Pháp đã, bởi vì nước Pháp bảo hộ nước mình thời mình phải học cho được cái văn minh của nước Pháp, mới có thể thông đạt và đường tiến bộ được, hiện nay những người có kiến thức ai lại không muốn cho con em qua Đại pháp du-học, nhưng chỉ vì tình cảnh làm khó khăn, nên muốn, mà làm không được; đã mấy năm nay nhà nước vẫn thường có hiểu khuyến nhân dân đi du học mà ở Trung-kỳ thì mới có con các quan và con các ông tùng sự chánh phủ bảo-hộ đi được đâu mươi lăm người, còn con các nhà giàu chưa thấy ai mấy, đến như con nhà nghèo thì chịu không dám nói tới sự ấy, dẫu có thông minh mấy, mạnh khoẻ mấy mà không tiền thời không làm sao đi được, như vậy đã đáng tiếc chưa? đáng thương chưa?

« Nay nhờ viện cơ-mật thương cảng quan Khâm sứ đại thần cho phép xứ Trung-kỳ ta lập hội để hiểu khuyến cả các làng nhơn dân góp nhau người nhiều kẻ ít, mà giúp cho những kẻ có đủ thông minh sức khỏe muốn đi du học mà vì nhà nghèo, thì hội sẽ giúp cho; chúng tôi trông mong sự ấy đã lâu, vừa nghe được hai chánh phủ cho phép, thời họp những người có mặt ở tại Huế dự thảo chương trình, đệ trình viện Cơ-mật duyệt thương, may nhờ quan Toàn-quyền Pasquier và quan quyền Khâm-sứ d'Elloy đã y chương-trình cho mà lại sẵn lòng tán thành nhiều việc, hai ngài có hứa lời rằng mỗi năm sẽ cho hội năm ba cái học-bổng để cho thêm học-trò, quan Cơ-mật viện - trưởng và quan Cơ-mật đại-thần thiệt hết lòng trù nghĩ những sự tiện lợi cho hội: như là cho mượn nhà công để cho có nơi mà làm việc, có nơi mà họp hội-đồng, cắt một viên thừa-phái để tạm phụ việc thư-ký, cho hai tên lính giản để tạm sai phái các việc, lại thông tư hiểu khuyến quan lại nhơn dân hết sức rõ ràng, đã giúp công lại giúp của vào hội nên chi cái cơ sở của hội nay cũng đã xây đắp ra khuôn mẫu được, tuy hội mới sáng-lập, chương-trình sao cho khỏi sự khuyết điểm, miễn là ai nấy đều có lòng nhiệt thành mà bàn định sửa đổi lần lần, tất nhiên rồi sẽ được thỏa thiện cả.

« Có kẻ nghĩ rằng hội này do viện Cơ-mật chủ trương e rồi lấy bạc của hội góp vào mà chi cấp cho con cháu các quan đi học chăng? — Nhưng mà hội này chỉ cấp cho những người học trò nghèo, mà có chí học, chứ không phải lập hội ra để cấp cho kẻ giàu có đâu. Phương chi đơn xin cấp phí, hễ học-sanh tỉnh nào, sẽ có hội viên của hội tại tỉnh ấy xét gia tư người nào giàu nghèo thế nào, có chữ của hội viên nhận thiệt đã, rồi quan sở tại xét lại, mới phê nhận rồi gởi cho hội-đồng trị-sự, không thể sao lấy ý riêng mà định được.

« Lại có người lo rằng lựa học sinh để cấp phí cho đi du học mà chỉ giao quyền cho hội-đồng trị-sự, thì e tỉnh góp bạc nhiều, mà học-trò đi học có ít, tỉnh góp bạc ít mà học trò được đi học nhiều, e có mất lẽ công bình chăng? Nhưng mà hội này là cốt để đào tạo nhơn tài, lựa học trò phải lựa người nào cho có tính thông minh, có sức mạnh mẽ, thời mới có thể theo lớp bậc đại-học bên Pháp được, có đậu được đại-học mới thành tài được, mình có tính hơn thiệt thời mình cứ khuyên con em mình cho siêng cho giỏi, thời khỏi sự thiệt hại, phương chi ban hội-đồng trị-sự là tự ý mình ưng người nào mà mình tin cậy được, thời mình cần phiếu bảo - cử cũng như dân trong nước là mấy triệu, mà cũng bằng ở mấy ông đại-biểu là đủ, không lẽ mỗi một việc chi cũng phải hỏi cả ý kiến những 5, 6 triệu người, rồi mới quyết định, thời khi nào xong việc được, có một lẽ là người từ Nam-Nghĩa trở ra thường nhiều kẻ học giỏi, mà tự Bình, Phú trở vô, thời ít thua, bởi vì thế nên chi trong chương trình có cho những kẻ tiểu học tốt-nghiệp đi là có ý để làm thời quyền nghi châm chước đó. Như vậy, thì các ngài không nên quá lo về sự lựa học sanh và cấp phí không công bình, còn phần hội đồng trị sự lựa học trò thì tùy theo số bạc dự toán với số học sanh xin cấp phí như không đủ tiền thời phải sát hạch hay là bắt thăm, khi ấy sẽ liệu, chớ nói trước, thì sợ sai lời.

« Lại có kẻ sợ rằng hội này do viện Cơ-mật chủ trương lựa học trò đi học theo phái quan trường, e sau học thành rồi trở về nước, chỉ một lòng vì quan trường, chớ không có lòng vì quốc dân chăng? — Nhưng mà các kẻ học sanh được lựa đó, là những người đã sẵn có tánh chất thông minh mà lại học cái văn-minh của Âu châu biết được những công lý của hoàn cầu, khi người ta trở về nước, như nhà nước bổ dụng vào việc công, thì người ta theo công lý mà làm những điều ích quốc lợi dân, danh to nghiệp lớn, dầu không thì người ta làm việc thực nghiệp chuyên môn cũng đủ phong lưu giàu có, đủ làm tiêu biểu cho con em; cần chi mà người phải làm những điều hủ bại phải lên lợi danh bè đảng với ai.

« Lại cũng có kẻ nói rằng: đã thấy nhiều người học trò ở bên mình thì xem như có chí phẩm chỉ học hành thế mà đến khi được tiền trợ cấp qua Đại Pháp tòng học trong ít lâu, lớn có tiền tiêu rồi hóa ra chơi bời, học không được nghề gì, mà người trong nước phải tốn tiền vô ích. Ừ tệ ấy vẫn không khỏi, nhưng mà trong hội đã phòng về sự ấy rồi, cho nên trong điều lệ về khoản 31 và khoản 34 có nói đã, phương chi hội lại có ấn hành học báo mà gửi qua khuyên nhủ học trò luôn luôn, thì không lẽ kẻ tuổi trẻ mình mà dám quên lời hội và quên thân danh mình bao giờ?

« Cũng có kẻ nghĩ rằng chủ nghĩa của hội là đào tạo nhơn tài để giúp dân giúp nước, mà kẻ đi học phải nhớ ơn thời chú ý vị tư vị lợi, dụng cái học ấy, mà để anh em trong nước thời tiền giúp đó, sẽ uổng công lắm sao?

« Không! bệnh ấy kẻ học trò nhỏ e cũng không khỏi, coi như ngũ kinh tứ thư là sách thánh hiền dạy đạo đức, mà xưa nay cũng có người học đậu rồi lại làm sai, chớ có phải là việc mới đâu. Nhưng mà nhà nước mình ngày xưa cũng không lấy thế mà bỏ sự giáo dục đi, phương chi nay sự du học là cần hơn xưa; công luận của quốc dân mỗi ngày mỗi mở, không lẽ nhơn một hai chút tệ nhỏ mà bỏ sự cần kíp lên mà không lẽ họ học đã thông thái mà họ không sợ công luận sao?

« Lại có người sẵn lòng bác-ái muốn đổi cái hội này ra làm cái hội báo-trợ cho cả mọi lớp nghĩa là giúp cả những kẻ học-trò ấu-học tiểu-học hiện đương học ở các trường huyện trường tổng; cái lòng ấy vẫn thiệt tốt, song hội này không thể làm thế được, xem như của nhà-nước. mà mỗi trường chỉ cấp được có 5, 10 rò mà thôi, huống chi một cái hội như hội này, thì làm sao được, rồi không khỏi có danh mà không thực; có lòng tốt như vậy, thì chỉ nên hiểu khuyến các xã thôn giảm bớt các sự xa phí đi, cấm các hào lý xâm lạm đi, để cái tiền ấy tích trữ lại mà lập hội học từng phủ từng huyện đặng giúp cho học-trò nghèo thì mới có thực hiệu được; việc lập hội này, huyện Nghi-lộc ở tỉnh Nghệ-an đã làm, đã thấy có hiệu quả rồi, nghe đâu huyện An-thành cũng đương làm, xin các ngài nên xét đến điều ấy.

Hội này cốt là ưng cho nhân-dân lạc ứng, chớ không phải có ép buộc người ta đâu. Hễ ai đã hiểu chương-trình, thì vào ngay, ai chưa hiểu thì sau sẽ vào, tháng nào cũng có người vào, năm nào cũng có người vào, thì hội mới bền vững luôn luôn được.

« Mong rằng các ngài chớ nên đem lòng nghi ngờ như mấy điều trên đã nói đó, đã sinh lòng lo sợ thái quá; sợ e đến rồi rồi mất cái cơ-hội tốt đi thì uổng lắm, vì chủ ý hội này lập ra để mà biến hóa cả quan-trường và quốc-dân, tương-lai hợp-quần tấn-bộ ».

VĂN UYỂN

Than lụt

Trông thấy giời mưa đã ngán thay,
Nào ngờ đê lại vỡ tung ngay.
Bao nhiêu phủ huyện lo vì nước,
Mấy triệu đồng bào chịu đắng cay.
Của cải cửa nhà trôi hết sạch,
Vườn ao bờ ruộng nước vào đầy.
Càng trông thấy nước càng ngao ngán
Biết đến bao giờ mới cạn đây.

Đỗ-ngọc-Liên.

Kiếm-hồ hoài cổ

Trải xem phong-cảnh đất Thăng-long,
Hồ Kiếm là đây có phải không?
Gươm báu, rùa thiêng tăm nước đọng,
Đài nghiên, tháp bút, ngấn rêu phong.
Bên bờ cây cỏ màu xanh biếc,
Mặt nước hoa sen sắc đỏ hồng.
Dâu, bể nghìn xưa gương vẫn đó,
Khiến người quá-khách ngẩn ngơ trông.

Chơi diều

Đêm hè giăng tỏ gió hây hây,
Thả cái diều chơi nghĩ cũng hay.
Mấy mảnh tre, đeo đôi miệng sáo,
Vài tờ giấy buộc một đường giây.
Chiếc thân ngang dọc trong giời đất,
Hơi sáo vang lừng khắp đó đây.
Nếu gặp cơn dông thời chửa biết,
Lên cao cao tít mấy từng mây.

Đêm thu buồn

Hiu-hắt bên mình gió thoảng qua,
Trước sân thấp-thoáng bóng giăng tà.
Gió giăng thực cũng trêu ngươi nhỉ?
Xui khách đa-tình dạ thiết tha.

Vũ-đình-Thức.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Việc đấu giá tại sở Công-chính Hanoi về việc đổ đất và xây các cầu cống con ở đường thuộc-địa số 3, đoạn Bắc-kạn đến đèo Léa, trước định vào ngày 24 janvier 1927 thì nay hoãn đến 31 janvier 1927 hồi 16 giờ 15 phút.

Đến ngày 7 février, hồi 16 giờ 15 tại sở Công-chính sẽ đấu giá đặt máy nước ở nhà máy nước và máy điện ở Chapa.
Việc làm đáng giá 26.198 $ 29.
Ký quĩ tạm 350 . 00.

— Cũng ngày hôm ấy hồi 16 giờ 30 đấu giá làm một cái cầu bằng béton armé 13 thước ở chỗ km 23 + 800 và bảy cái cống con dài 3 thước 50 từ km. 24 + 500 đến 28 + 900 ở đường hàng tỉnh số 10, đoạn Ninh-bình đến Điền-hộ.
Việc làm đáng giá 33.621 $ 25.
Ký quĩ tạm 550 $ 00.

Ngày thứ tư 23 février hồi 15 giờ tại sở Thương-chính Hanoi và Saigon sẽ đấu giá mua 200.000 bao đay mới, và 4.000 cân sợi để dùng làm bao muối.

Điều lệ để tại phòng kế toán sở Thương-chính Haiphong.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ 0 $ 10 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 10 một dòng, các ngài chỉ mất độ 2, 3 hào cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua-bán thứ gì, cứ xem ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 10 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy cuốn-báo, bản-quán xin tính rút xuống 0 p. 08 một dòng.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ.

Muốn bán hai cái nhà gạch ở làng Bạch-mai. Một cái hai gian một lối đi, một cái một gian một lối đi. Hai cái nhà ấy cái nào cũng có hai lớp, bể, bếp và buồng tiêu. Giá một cái 1.500 $ 00 và một cái 800 $ 00.

Hỏi tại số 68, phố hàng Trống, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Xe ô-tô
(Automobiles)

MỘT DỊP TỐT

Vì thừa nên muốn bán bớt một cái ô-tô hiệu Peugeot 10 mã-lực, 5 chỗ ngồi, có đủ các đồ phụ. Ai muốn mua đến hỏi tại nhà báo. 5.899

Bán ô-tô « Salmson » 10 mã-lực, kiểu xe thượng-hạng. Còn mới. Thiệt là một dịp tốt. Hỏi tại nhà báo. 5.942

Vì sắp về tây muốn bán 2 cái auto tốt lắm: 1° hiệu Peugeot 11 mã-lực, 6, 7 chỗ ngồi, kiểu 1926, mới đi ít lần; 2° hiệu Citroën 10 mã-lực, 4 chỗ ngồi, giá rẻ. Hỏi tại nhà M. Néron, số 65, đường Carnot, Hanoi. 5.998

Xe-đạp, xe mô-tô
(Vélos, motos)

Vì đi xa muốn bán cái xe đạp hiệu « Peugeot » hỏi tại bản-quán, sáng 7 giờ đến 11 giờ chiều 2 giờ đến 6 giờ. 5.941

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại nhà-báo. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đăng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo 5.809

Muốn mua:
(On achète)

Muốn mua tủ gương đựng quần-áo tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại nhà-báo, 5.891

Lặt vặt
(Divers)

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán 5.808

MUỐN BÁN:

Một cái trại tư, ở trong thành-phố Hà-đông, gần chợ, rất sầm-uất mát-mẻ; có một cái lâu-đài đẹp-đẽ, một cái vườn hoa-quả tươi-tốt; một khu ruộng. Rất xứng cho một nhà đại-phú Annam hay Khách.

Hỏi ông GRENÈS, ở số 3, boulevard Jauréguiberry, Hanoi. 5.930

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI:

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »
(LES MISÉRABLES)

Soạn-giả: Victor Hugo
Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh
VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BẢN: *Phần thứ nhất, quyển thứ 1, mỗi quyển.*		0 $ 50
— —	2, —	0 . 45
— —	3-4, —	0 . 35
— —	5-6, —	0 . 45
— —	7-8, —	0 . 65
Phần thứ hai, quyển thứ 1,	—	0 . 45
—	2-3, —	0 . 50
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển		0 . 20
— *cả 7 quyển gói làm một*		0 . 70

(Quyển thứ ba và thứ tư, phần thứ nhất đóng nhập một.
— năm — sáu — —
— bảy — tám — —
— hai — ba, phần thứ hai —)

Số 38

TÂY-DU

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hai người tâu rằng:

— Cái đầu rồng này tự trên từng mây rơi xuống phố *Thập-tự*, vậy thần-đẳng phải đem vào dâng nộp bệ-hạ.

Đường Thái-tôn kinh-ngạc mà hỏi *Ngụy-trưng* rằng:

— Việc này đầu đuôi thế nào?

Ngụy-trưng sụp lạy mà tâu rằng:

— Vừa rồi kẻ hạ-thần nằm mộng đi chém con nghiệt-long ấy.

Đường Thái-tôn lại kinh-ngạc mà hỏi rằng:

— Vừa rồi quan thừa-tướng nằm ngủ, không hề cựa-cạy, trong tay lại không có đao-kiếm chi cả thì lấy gì mà chém con nghiệt-long.

Ngụy trưng tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Đêm qua được *Ngọc hoàng thượng-đế* có ban sắc-chỉ sai kẻ hạ-thần đến hồi ba khắc giờ *Ngọ* hôm nay thì đi chém con nghiệt-long ấy. Nay bệ-hạ triệu kẻ hạ-thần vào đây đánh cờ, kẻ hạ-thần không thể đi được, thành ra trong khi ngủ gục xuống đây, lại xuất thần mà đi chém con nghiệt-long ở trên từng mây. Bởi vậy đầu rồng tự trên mây rơi xuống dưới đất.

Đường Thái-tôn nghe nói, trong lòng nửa thương nửa mừng. Mừng là mừng rằng trong triều có được một vị hiền-thần *Ngụy-trưng*, mà thương là thương rằng trong mộng đã nhận lời cứu cho con nghiệt-long mà ai ngờ vẫn không khỏi chết.

Đường Thái-tôn truyền lệnh cho *Tần thúc bảo* và *Từ-thế-tích* đem cái đầu rồng ra bêu ở ngoài chợ và hiểu-thị cho nhân-dân trong thành đều được biết cái việc lạ của quan thừa-tướng *Ngụy trưng*.

Đêm hôm ấy, *Đường Thái tôn* có ý buồn-rầu, tinh-thần bỗng thấy mỏi-mệt không được khoan-khoái. Đến hồi canh hai, nghe ngoài cửa có tiếng kêu khóc *Đường Thái-tôn* càng thêm kinh-hoàng.

Trong khi mơ-màng, lại thấy *Kinh-hà Long-vương* tay xách cái đầu, đầm đìa những máu, kêu gào *Đường Thái tôn* mà bảo rằng:

— Vua *Đường* ơi! Nhà-vua đền mạng cho tôi! đền mạng cho tôi! Đêm qua nhà-vua đã một hai nhận lời cứu tôi, cớ sao lại để cho *Ngụy-trưng* đi chém tôi? Bây giờ nhà-vua hãy cùng tôi xuống trước mặt *Thập-điện Diêm-vương* để phân-biện phải trái.

Long-vương cứ túm lấy áo *Đường Thái-tôn*, nhất định không buông. *Đường Thái-tôn* không còn biết nói thế nào, mồ hôi trong mình vã đầm cả ra. Hai bên đang giằng kéo nhau thì bỗng thấy một vị nữ-chân-nhân tay cầm cành Dương-liễu rẽ mỗi bên ra một ngả. Con rồng cụt đầu kia nức-nở khóc-lóc mà vội-vàng đi về phía tây bắc.

Nguyên đó *Quan-thế-âm Bồ-tát* ở trong miền thổ-địa, nghe tiếng qui khóc, lên ra mắng đuổi con nghiệt-long mà cứu thoát cho *Đường Thái-tôn*. Con nghiệt-long xuống âm-phủ, làm giấy kiện với *Thập-điện Diêm-vương*.

Lại nói chuyện *Đường Thái-tôn* tỉnh dậy, kêu rầm lên mấy tiếng « *Có ma!* » làm cho các phi-tần ở trong ba cung sáu viện cùng các thái-giám đều run sợ. Suốt đêm hôm ấy, *Đường Thái-tôn* không ngủ.

Mờ sáng hôm sau, các quan văn võ triều-thần đều đứng chực ở ngoài cửa ngọ-môn, mãi đến sáng rõ, *Đường Thái tôn* không ra ngự triều, mới truyền chỉ cho các quan biết là thánh-thể không được khoan-khoái.

Cách năm bảy ngày, *Đường Thái-tôn* vẫn không ra ngự triều, các quan văn võ triều-thần đều lấy làm lo sợ, kéo nhau đến trước cửa cung xin vào « *vấn an* » *Đường Thái-tôn* truyền cho Thái-y-quan vào thăm mạch, còn các quan văn võ triều-thần đều chực tại ngoài cửa cung.

Khi Thái-y-quan thăm mạch lui ra, các quan triều-thần đều xúm lại mà hỏi rằng:

— Chẳng hay bệnh-tình thánh-thượng ra thế nào?

Thái-y-quan nói:

— Mạch-khí hư mà lại xác, hay nói mê sảng và trông thấy ma-quỉ, tôi e chỉ trong bảy ngày nữa sẽ có sự *bất-húy* (1)

Các quan văn võ triều-thần nghe nói, đều lấy làm kinh-ngạc. Trong khi đang bàn nói thì bỗng có sắc-chỉ gọi *Từ-mậu-công*, *Hộ quốc-công* và *Uất-tri-công* vào trong cung. Khi vào tới nơi, *Đường Thái-tôn* gượng dậy mà bảo rằng:

— Trong mười chín năm trời nay, ta đánh đông dẹp bắc, chưa hề trông thấy ma-quỉ bao-giờ, mà ngày nay trông thấy.

Uất-tri-công tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Những ông vua khai sáng giang-sơn, một tay giết bao nhiêu người là thường, can chi gì sợ ma-quỉ!

Đường Thái tôn nói:

— Các ngươi không tin ma-quỉ. Nhưng cứ đêm đến thì ngoài cửa cung ta đây, có ma quỉ kéo đến ném gạch, ném đá và kêu gào rầm rĩ, bởi vậy ban ngày còn khá, tối đến ta rất lấy làm khó chịu.

Tần-thúc-bảo tâu rằng:

— Bệ-hạ cứ yên lòng. Đêm nay kẻ hạ-thần xin cùng *Hồ kinh-đức* ra giữ ngoài cửa cung, xem có thấy ma-quỉ nào không.

Đường Thái-tôn chuẩn tấu. Bọn *Từ-mậu-công* lạy tạ lui ra. Đêm hôm ấy, hai vị tướng quân đều đội mũ trụ, mình mặc áo giáp, tay cầm lưỡi búa, đứng canh ở hai bên cửa cung. Trong suốt một đêm mà không hề thấy có ma-quỉ nào cả. Đêm hôm ấy, *Đường Thái-tôn* ở trong cung được ngủ yên vô sự.

Sáng hôm sau, *Đường Thái-tôn* triệu hai vị tướng quân vào, ban lời phủ-dụ mà bảo rằng:

— Ta từ khi bị bệnh đến giờ, không tối nào được ngủ yên giấc. Nay nhờ cái uy-lực của hai tướng-quân mà ta được vô sự, vậy hai tướng-quân hãy về nghỉ, đến tối lại vào hộ-vệ cho ta.

Hai tướng-quân lạy tạ lui ra, tối đến lại vào canh-giữ cửa cung, cách hai ba đêm đều được vô sự. *Đường Thái tôn* nghĩ thương hai vị tướng-quân khó-nhọc, mới gọi các cận-thần vào mà bảo rằng:

— Trong mấy đêm nay ta dẫu được ngủ yên, nhưng nghĩ đến sự khó-nhọc của hai tướng-quân họ *Tần* và họ *Hồ* kia, lòng ta rất lấy làm áy-náy. Ta muốn tìm người thợ vẽ khéo để truyền thần hai vị tướng-quân, đem gián tại hai bên cửa, khiến cho hai vị tướng-quân khỏi phải canh-giữ suốt đêm khó-nhọc, các ngươi nghĩ thế nào?

Các quan liền vâng lời sắc-chỉ tìm ra hai người thợ vẽ thật khéo, vẽ truyền thần hai vị tướng-quân họ *Tần* và họ *Hồ* đội mũ mặc giáp, đem gián tại hai bên cửa. Đêm đến vẫn được vô-sự. Cách hai ba hôm sau, *Đường Thái-tôn* lại nghe phía cửa sau có tiếng huyên-náo ma-quỉ kéo đến ném gạch, ném đá và kêu gào rầm-rĩ.

Sáng dậy bảo các quan rằng:

— Trong mấy hôm nay, phía cửa trước may được vô-sự, đêm qua lại huyên náo ở phía cửa sau, thật khiến cho ta phải ghê sợ.

Từ thế tích tâu rằng:

— Cửa trước không yên, đã có hai vị tướng quân *Tần-thúc-bảo* và *Hồ-kinh-đức* hộ-vệ; còn phía cửa sau, nên bảo quan thừa-tướng *Ngụy trưng* hộ-vệ thì tất được yên. (Còn nữa)

1. *Bất húy* nghĩa là không thể kiêng được. Tức việc thiên-tử thăng hà.

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt có kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 10 NĂM
Giá......... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Một tối hát rất đặc biệt tất niên
Tối thứ bảy 29 Janvier

Bạn hát Cải-lương Hý viện lại diễn tại Hanoi
DIỄN TẠP KỊCH
1° THỊ MẦU RA CHÙA GHẸO TIỂU VỀ NHÀ GHẸO NÔ
2° CHỒNG PHẢI LÒNG GÁI VỢ ĐÁNH GHEN
3° VỢ CHỒNG QUÁN DẠY NHAU
(Toàn hài kịch)

Bạn hát Lạc-mộng-đài diễn tại Haiphong
DIỄN TẠP KỊCH
1° THÍ VÕ LÝ-NGUYÊN-BÁ
2° HÀ GIÁNG HƯƠNG ĐỌA TRẦN
3° CẢI-LƯƠNG NAM-KỲ
Mộc-sinh-Duyên có làm trò xiếc

Bạn hát tình nguyện trổ tài để hiến các quý-khách một cuộc tất niên, diễn xong tối thứ bảy này thì nghỉ tết, thu được bao nhiêu, hai rạp đều thưởng cho bạn hát cả.

Kính mời liệt-quí chiếu cố đến xem trước là mua vui sau là thưởng công bạn hát

Trưởng hội, hội Cải-lương-hý-viện và chủ-nhân rạp Lạc-mộng-đài kính cáo.

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : **1$30**

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : **0$80**

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÂN DỊP BẠC CAO

Không đâu có hàng rẻ bằng

Hiệu tôi vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này : *Giầy gai tây để khâu bao,* cùng là các thứ *Bao gạo Rọc Xanh, rọc Tím, bao cũ, bao mới,* đều có cả. Hiệu tôi lại có bán các thứ : *Nước Hoa, Sáp Thơm* và *Bút Máy* hiệu « EDAC ». Nhân dịp giá tiền bạc tây cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới 0$25, vậy hơi giá được bao nhiêu tôi xin hiến các qui-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, nhưng xin mua ngay, kẻo cái dịp này chỉnh là cái buổi mà những món hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.

ĐỨC LONG, 90, Rue des Pavillons Noirs
(số 90, Phố Hàng Mã-Mây, Hanoi

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 29 Janvier 1927

Buổi hát để thưởng bạn hát

1· TỬ VI THU BẠCH TRẠCH
NGŨ VỊ TÔN ÔNG
TỨ VỊ CHẦU BÀ

Cải lương Nam-kỳ (Giận chồng quá chơi)

Các đào kép xin khắp mặt hết sức trổ tài và khoe khoang mũ mãng để hiến liệt quý một cuộc vui tất niên trong 3 buổi ấy.

Sang năm mới mồng 2 tết sẽ lại hát mở hàng tích :

PHÚC LỘC THỌ TOÀN

Vì yếu nên muốn bán, cả cửa hàng cà phê, và 9 cái buồng cho thuê có đủ đồ dùng. Hỏi tại bản quán. 6.012

TẾT NGUYÊN ĐÁN

Tiếp khách gì hơn là thứ nước hoa, các thứ rượu mùi, các thứ kẹo.

Các thứ đèn cây bầu hoa cỏ matador 15 ligne và 25 ligne, Réchaud Raduis thắp bằng dầu tây. Các thứ đèn thắp đất và có nhiều các thứ hàng bày tết nữa.

Các thứ kẹo :

Dragée armande	le kilo :	2$20
» Assortirs	»	1.80
» pâte chocoulatée	»	1.80
Bonbon chocoulat aux Maron glacé		2.50
Réchaud Raduis grand modèle. . . .		4.00

Hiệu Đức-Thành bán được hạ giá hơn các nơi, là vì gửi trước được lúc bạc cao nay hàng sang đến nơi thì vừa dịp Tết.

Xin các quý-khách gần xa chiếu-cố cho thật là được cảm tạ.

ĐỨC-THÀNH, 58, Route de Huê — Hanoi.
6.013

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets
3001

Hiệu Bào-chế
L. BLANC
31, phố Paul Bert, Hanoi

Rượu ŒNO KOLA COCA

Rượu bổ sức khỏe

Nhân dịp tết Nguyên-đán ta này, quí khách nào mua hàng từ một đồng trở lên thì bản-hiệu xin kính biếu một chai con rượu Œno Kola Coca.

Hạn này chỉ kể từ 15 tháng chạp ta này cho đến tết thì thôi.

RECETTE AUXILIAIRE HANOI B.

Sở Bưu-điện phố hàng Bồ Hanoi

Hòm bỏ thơ của sở giây thép phố hàng bồ mỗi ngày 7 chuyến lấy thơ. Những thơ tư bỏ vào hộp ấy sẽ được đi rất nhanh chóng.

Ở đây có bán cả các thứ tem, giấy tin chỉ, nhận thơ recommandée, bán và phát những Mandat Tây và Mandat Đông-pháp.

Các ngài có cần gửi điện gì xin cứ đến đây lúc nào cũng có người chực tiếp.

Dư luận Nam-kỳ

Kinh-tế

Ở vào cái thời đại kinh-tế cạnh tranh này, thuở xưa cướp nước bằng binh đao, còn ngày nay cướp nước bằng kinh tế, muốn cho nước mạnh dân giầu, không có gì quan hệ mật thiết bằng chấn hưng nền kinh tế, mà tuật tuế, xem như Âu Mỹ sở dĩ được cường thịnh là nhờ lẽ gì, có phải là nhờ ở hai cái yếu điểm khoáng trương nghề buôn và khuếch sung công nghệ hay không? Còn nước ta, than ôi, từ xưa đến nay chịu ấp một bề, dành phần yếu hèn mãi mãi, là bởi cớ gì, có phải tại ai ai cũng cứ giữ một chí-hướng, một mục đích ham mê về đường hư danh, mà ít ai chịu lưu tâm về đường thiệt nghiệp. Cha dạy con làm quan, vợ khuyên chồng làm quan, anh bảo em làm quan, già nhỏ trẻ làm quan, trăm ngàn người cắp sách đến trường là trong trí chỉ bo-bo có một hy vọng học sao thành tài đỗ đạt được để ra làm quan là mãn nguyện. Làm quan được đeo bài ngà, được bận so sa, được mang giầy hạ, được kén dâu dẹ, được ngồi xe ô-tô, được đi xe song mã, được lên võng xuống dù, được kẻ hầu người hạ, được vinh thân phì gia, được phong thê ấm tử, được vơ vét hép bặn cho đầy túi tham, nói tóm lại đều là được hưởng đủ cả các quyền lợi ở trên thế gian, bảo sao từ già chí trẻ, từ lớn chí bé không đua nhau xu hướng về đường làm quan.

Thổ sản vạn-quốc là những món gì kỳ giả xin thú thật là chịu phẫn ù ù cạc cạc, tai điếc mắt mù; chớ thổ sản nước Việt-Nam ta kỳ giả dám đoán chắc là thổ sản món bài ngà, thổ sản món quan, xin nói chung cho dễ hiểu là thổ sản món nô lệ. Nghĩ rất tiếc kỳ đấu xảo Marseille, không kiếm xe bo chở lấy một mớ qua bên ấy mà chưng diện bày hàng, họa may vạn-quốc có ai mua mà bán bớt, chớ ở nước mình nhiều quá, lấy ang mà đổ, lấy bồ mà đong, và dạng làm chi cho hết.

Than ôi! cả nước ai cũng muốn làm quan cả thì còn lấy ai làm dân, còn lấy ai làm thợ, còn lấy ai đi buôn, có chăng nữa chỉ họa là những hạng dân ngu khù đờ, mấy bác cùng thời, mấy anh lỡ vận, họa không hay. cày không biết, nhà nghèo sức yếu không thể theo đòi kịp với chúng bạn anh em, mới vạn bất đắc dĩ phải ra kè vai gánh vác một phần trong trường kinh tế, vì là trong trí họ hiểu lầm rằng đi qua con đường này là con đường đê tiện. Than ôi, như thế thì những người bước qua con đường này là những người đi buôn không đủ vốn, làm thợ không có tài, đi cày không có ruộng đất, lấy phần đông trong tam dân (1) ở nước mình như thế thì trách sao nước không khỏi yếu hèn, sở dĩ mãi đến ngày nay chưa được liệt vào hạng phú cường là cũng bởi các nguyên do ấy.

Cứ theo hiện tình mà xét thì ở nước ta ngày nay về đường công nghệ và thương nghiệp trong nước xem ra có phần tấn hóa hơn xưa, nhưng mà nào có được là mấy, bề ngoài tuy có vẻ tấn hóa thật mà bề trong đã có gì là cải-lương. Nước ta cũng không phải là một nước nghèo, kể về phần đất thì được hơn ba ngàn dặm, số dân được hơn hai mươi mấy triệu người, năm loài kim khắp đất, trăm giống thóc đầy đồng, thổ sản cũng có nhiều thứ xuất sắng được, thế mà người trong nước càng ngày càng nghèo đi, xét ra cho kỹ là vì công nghệ của ta rất ít mà đường thương mại của ta lại không được phát đạt bao nhiêu. Việc thương mại và công nghệ của ta sở dĩ không được phát đạt là vì nhiều lẽ như sau này :

Lẽ thứ nhứt là mấy nhà tư bổn không mấy ai chịu lưu tâm đến những vấn đề kinh tế trong nước nên chi bao nhiêu mối lợi quyền đều thuộc vào trong tay người ngoại-quốc cả thảy.

Lẽ thứ nhì là : những người có chí tranh thương tranh nghề nước ta phần nhiều không đủ vốn mà làm, vì thế nên thường hay bị các nhà tư bổn họ bóp chẹt.

Than ôi! kẻ mạnh hiếp kẻ yếu, anh giàu bóp anh nghèo, ấy là một lẽ tự nhiên ở nước ta. Ông quan thì có sức để đàn thằng dân để lấy cho nhiều tiền; anh giàu thì thẳng tay bóp cổ chú nghèo để thâu cho nặng túi, ai khôn mặc ai, ai dại mặc ai, cứ vơ vét làm sao cho nặng túi cho đầy bồ chớ nào có nghĩ gì đến người đồng loại; đến kẻ yếu hèn, đáng thương thay cho ai, mà cũng đáng giận thay cho ai, toàn thị là một lũ hút máu người cả thảy.

Lẽ thứ ba là người mình không biết hiệp quần và hay có tính nghi kỵ cho nên phần nhiều hay hư việc. Lời tục có câu : « góp gió thành bão », « nhiều cây nên non », « đông tay vỗ nên kêu » vân vân. Việc gì sức một người làm không nổi, thì hiệp lại năm bảy người, năm bảy người không nổi, lại đời ba chục người, một trăm người, ký cũng cho được mới thôi. Còn gì mạnh bằng hai chữ đồng tâm, đã đồng tâm rồi dẫu việc khó đến đâu cũng có thể làm được tất cả. Kìa xem như loài ong loài kiến là vật bé nhỏn con, thế mà nó còn biết tình đoàn thể là một sợi giây liên lạc có sức mạnh vô song, nên làm việc gì thường hay vây đoàn kết lũ với nhau, huống hồ là ta. Bởi ta không có tình đoàn thể nên phần nhiều hội chưa lập đã tan, việc chưa làm đã hỏng, không có một hội xã lợi ích nào mà vốn hơn trăm bạc, không có cái đoàn thể bền chặt nào mà đông quá mươi người. Khi sắp tổ chức một hội gì chưa có lợi [illegible] ai cũng bảo mình là phải, đến khi hội thành lập [illegible] cái tài tư lợi mỗi người đều hè hè xách theo bên mình, như thể bảo sao cho khỏi cái tánh nghi kỵ nhau. Làm việc gì đã hiệp sức với nhau mà còn nghi kỵ nhau thì việc làm bao giờ cũng hỏng.

Lẽ thứ tư là người mình hay có bụng tham lam và giả dối, chỉ thích cái lợi trước mắt mà thường hay quên hẳn cái hại sau lưng. Cái lợi trước mắt là cái lợi tạm thời, cái hại sau lưng là cái hại muôn năm. Ví dụ như một nhà công nghệ kia chế tạo được một món đồ gì xem chừng đã thích dụng nhiều người mua, lại sanh lòng tham lam giả dối, muốn có lợi cho gấp, muốn làm giàu cho mau mà không chịu gia tâm nghiên cứu để trau dồi cái nghề của mình cho ngày một tinh xảo thêm lên, chỉ làm dối trá bướng bỉnh cho mau cho nhiều, miễn sao bán cầy đi được để mình lấy tiền cấp thời, còn ra xấu tốt mặc ai, khéo vụng mặc ai, thành thử khiến cho người mua chỉ ham mộ lúc đầu mà sau sanh ra chán. Người mua đã chán thời người bán dần dần phải thưa mối hàng. Hàng bán ngày một thưa tất cửa hàng phải ngày một khép. Kìa như đồ hàng lụa Hà-Nhuận ở Quảng-Nam, bây giờ sở dĩ ngày một ít tiêu-thụ, cũng bởi sự tham lợi và giả dối mà ra.

Lẽ thứ năm là người mình ưa chuộng lạ nên không giúp đỡ được lẫn nhau. Vẫn biết công nghệ của mình chưa phát đạt nên hàng hóa của mình còn kém sút người ta nhiều, không có đủ đồ tốt mà dùng nên phải dùng đến đồ ngoại hóa. Nhưng xin thưa tất cả đồng bào, cái lỗi ấy tại ai, có phải là tại đồng bào chúng ta ít người biết suy nghĩ không chịu giúp đỡ nhau, binh vực lấy nhau. Vẫn biết đồ chi của mình làm ra là xấu là vụng, mà không lẽ là xấu vụng mãi, phàm việc gì cũng phải có trải qua một thời kỳ xấu rồi mới đến thời kỳ tốt, có thời kỳ hư rồi mới có thời kỳ thực nên chớ như mình cứ chê là đồ của người mình làm là xấu là vụng không mua không dùng thì biết bao giờ cho có đồ tốt đồ đẹp mà dùng được. Vẫn biết xấu biết vụng mà cũng cứ mua cứ dùng; người Annam dùng đồ Annam để giúp cho kỹ-nghệ Annam ngày một thêm phát đạt, còn gì quí bằng. Ví dụ như : một đôi dép dừa, một đôi guốc mức tay là vật không quí mà là chế tạo phẩm của người mình, dùng đi trong nhà rất tiện mà lại rẻ, có phải là hơn mua một đôi dép Nhật, hay là đôi dép Tây để đi cho sang mà là cái sang vô ích, cái sang có hại, cái sang chết tiền, để tiền mua đôi dép bóng bẩy láng lẫy ấy mà mua mười đôi dép nhẹ nhàng xấu xí kia, hai đàng, đàng nào lợi hơn?

Dùng đồ ngoại hóa là sự chẳng đã, món gì cần thiết lắm mà người mình chưa có thể làm ra được mới vác tiền đi mua của người, chớ cái gì của mình đã có thời dẫu vụng, dẫu xấu đến đâu cũng cứ nhắm mắt mà mua mà dùng. Một cắc bạc của người Annam bỏ ra mà lại một người Annam thâu lấy cắc bạc ấy bao giờ cũng vẫn còn; nó chỉ đi quanh đi quẩn trong nước rồi cũng có ngày lại trở lại tay mình, chớ một gánh vàng đem đổ sông Ngô thành gánh vàng ấy hẳn trôi theo dòng nước. Lẽ nào anh em lại không biết sự lợi hại chung.

Vậy anh em đồng bào ta, ai là người có lâm huyết, biết thương nước thương nhà, yêu nòi yêu giống cũng nên nghĩ đến cái tiền đồ, cái hậu vận nước nhà mà kíp ra tay chấn hưng nền kinh tế. Muốn thâu đoạt lại mối lợi quyền của ta mấy lâu nay vẫn bị ở trong tay người ngoại-quốc thì ta phải mong tính làm sao cho đường thương mại và công nghệ của ta ngày một phát đạt thêm lên. Mà muốn được thế trước hết ta phải cố sức trừ tuyệt hẳn những cái nguyên nhân đã kể ở trên kia là những cái nguyên nhân rất trở ngại cho sự tấn bộ của ta nhiều lắm.

Anh em ơi! Đêm đã hết tàn, trời đã gà gáy sáng, tiếng gà cạnh tranh đã gáy vang bốn phía. anh em cũng nên tỉnh giấc ngủ ngàn năm, mà mở mắt ra mà ngồi nhổm dậy, mà chung lưng đâu cật cùng nhau để mưu toan những điều công ích.

T. T. K.

PHÁO VIỆT NAM !!!

Hiệu Trịnh-xuân-Nghĩa
7 Rue du Chanvre, Hanoi.
Có bán buôn và bán lẻ :
Pháo Việt Nam kêu lắm
Giá bán hạ hơn các nơi

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urojormine

Giá 1$80 một hộp

Hoàng Quang-Thiện

BIJOUTIER
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
91, Rue des Changeurs, Hanoi
Nhà làm đồ vàng, bạc rất khéo và cẩn thận.

Tại hiệu CHARMEUSE

PHỐ LIÊN-TRÌ, SỐ 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

Mới đến : Satin may áo, Nhung làm mũi giầy đàn-bà, bí-tất hảo-hạng, mùi xoa các thứ rất đẹp, v. v.

Trong dịp tết này, có giảm giá đi 15°/o, về tất cả các thứ hàng mới.

正號金泰獅子
名茶

KAM-TAI
Marchand de thé de Chine

Chè là thứ thực-phẩm hằng ngày thường dùng mà thích-hợp vệ-sinh, chè có nhiều tên hiệu khác nhau, [illegible] Chè lại là một thứ lễ vật rất quí báu vậy. [illegible] Hiệu chè chúng tôi mở tại tỉnh Quảng đông và Hương-cảng hơn chục năm nay, nên đã kén chọn được nhiều thứ chè [illegible] Trung hoa, các thứ chè này là do chủ nhân chúng tôi thân chinh đi đốc công kén chọn [illegible] nghiệp đã [illegible] thực phẩm [illegible] được quý khách [illegible] hiệu.

Kim-thời chủ-nhân Hoàng-Kích-Phương cẩn-bạch

HAIPHONG : Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 772.
HANOI : Số nhà 3, Phố hàng Ngang, Téléphone 420.

TẾT TA

Nay mai sắp sửa đến tết, bà con anh em xa gần đâu đâu cũng về mà họp mặt cùng nhau, sung sướng kể sao cho xiết.

Lúc bấy giờ, còn gì thú-vị cho bằng là mời nhau uống thứ rượu TONIQUE TONKINOIS, vừa ngon, vừa bổ, lại vừa mạnh-mẽ tinh thần.

Rượu TONIQUE TONKINOIS ai ai cũng biết là thứ rượu bổ sức-khỏe hạng nhất.

Rượu ấy đã từng được giấy ban khen của Vua Khải-định, và Ai-lao quốc-vương chứng-nhận là thứ rượu tốt có tiếng.

Rượu Tonique Tonkinois chỉ có hiệu bào chế Montès, 54, Phố Paul Bert và hiệu bào-chế LA PHARMACIE COMMERCIALE du Nord Annam à Vinh, (M. Gillet) có bán mà thôi.

Từ nay đến tết rượu TONIQUE TONKINOIS chỉ bán có 2$00 một chai.

Nhà nào chả cần có?

Khi trong nhà có người thai-nghén sắp đến ngày khai-hoa mãn-nguyệt, ai là không bối rối. Nên vào nhà thương hay nên để ở nhà? Để ở nhà thì sắm sửa thế nào? Nếu không có bà tắm thì ai lấy làm sao? Muốn khỏi phải lo về câu ấy ta nên mua ngay một quyển « SẢN-DỤC-CHỈ-NAM » và cứ theo đấy mà làm.

Khi trong nhà có trẻ-con lại nhiều điều lo ngại hơn nữa. Lúc nó ăn chơ thì nuôi thế nào cho nó cứng cáp chóng nhớn? Lúc trẻ thôi bú thì cho ăn những vị gì? Khi nó ốm đau, không chịu chơi thì cả nhà lo ngại. Đứa bé chỉ giở giời soàng hay là đang nung bệnh gì nặng? Nếu hơi một tý đã đi tìm thầy thuốc thì vừa tốn tiền mà nhiều khi vô ích. Không gì bằng có một ông thầy thuốc sẵn ngay ở trong nhà, nghĩa là mua một quyển « SẢN-DỤC-CHỈ-NAM ». Đứa bé ho ư? Nó còm ư? Cứ tìm những chữ ấy mà tra, sẽ biết ngay bệnh soàng, hay bệnh nặng. Bệnh soàng thì ta chữa lấy, bệnh nặng thì ta biết mà đi tìm thầy.

Quyển « SẢN-DỤC-CHỈ-NAM » của ông y-sỹ Nguyễn-văn-Luyện có ích là thế, cho nên từ Nam chí Bắc không có tờ báo nào là không khen ngợi : ngoài Bắc thì có báo *Trung-bắc Tân-văn, Trung-hòa Nhật-báo, Thực-nghiệp Dân-báo, Vệ-sinh-Báo*, trong Nam thì có *Trung lập-Báo, Lục-tỉnh Tân-Văn*, vân vân.

Quan Bác-sỹ Coppin có làm bài tựa để giới-thiệu cùng quốc-dân. Vả lại các chư tôn đã tin dùng sách này đến mấy nghìn quyển thì đủ biết rằng quyển « SẢN-DỤC-CHỈ-NAM » là sách rất hợp thời và thiết dụng hàng ngày trong gia-đình.

Sách « SẢN-DỤC-CHỈ-NAM » bán ở các hàng sách Hanoi và các tỉnh và ở hiệu thuốc CHASSAGNE.

Sách giầy 200 trang, có nhiều hình vẽ, giá 0$70.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

NGẬM MỘT HƯỜN
VALDA
TRONG MIỆNG

Thì Khỏi đau đốc giọng, Khan cổ, Khỏi nóng lạnh, sổ mũi, và lại Không ho.

Có nghẹt mũi, ho nhiều, mà ngậm được thuốc ấy thì cũng hết liền.

— ẤY LÀ —
một thứ thuốc thần hiệu lắm
ĐỂ MÀ TRỊ
các chứng bịnh ho lao và tức ngực.

THUỐC HƯỜN VALDA

có bán cùng trong các tiệm thuốc.
Có mua thì nhớ coi trên nắp hộp có hiệu chữ
VALDA
MỚI THIỆT PHẢI

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:
Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, *vân vân...*

Giá bán: 0$85 một lọ

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Vos reins sont-ils douloureux ?

Une douleur dans le reins est une bonne raison pour se soigner, car les reins douloureux peuvent être faibles ou malades, ce qui est toujours grave.

Si vous éprouvez en plus des troubles urinaires, des maux de tête, des étourdissements, des douleurs rhumatismales et si vous avez des enflures des chevilles, employez sans retard et avec persévérance les Pilules Foster.

Pourquoi ne vous soulageraient-elles pas et ne vous rendraient-elles pas une bonne santé comme à tant d'autres?

Depuis longtemps elles ont prouvé par leurs résultats, qu'elles possèdent au plus haut point, la vertu de tonifier les reins et de purifier le sang.

PILULES FOSTER
pour les Reins et la Vessie
La boîte: 7 fr. 80 — La double-boîte: 14 fr.
Toutes Phies ou fr, H. Binac, pharmacien, 25, Rue Saint-Ferdinand, 25, PARIS (17e).

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:
Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rất cổ, *vân vân...*

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá: 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

XIN LƯU-Ý — XIN ĐỌC!

QUÀ BIẾU

CỦA HIỆU BÀO-CHẾ **CHASSAGNE**, 59, RUE PAUL BERT, HANOI

Nhân dịp tết nguyên-đán. — Kể từ ngày mùng mười cho đến 29 tháng chạp ta ai mua thuốc tới 0$50 bản-hiệu sẽ biếu một lọ nhỏ rượu bổ.

VIN TONIQUE RÉGÉNÉRATEUR
CỦA GIÁO-SƯ J. K. WATSON

là một thứ thuốc bổ rất mạnh nhất để trị các bệnh huyết-suy; đau gân, bệnh ghip, bệnh sốt rét rừng.

AI MUA THUỐC TỪ 2$00

trở lên, tuỳ theo món hàng mua nhiều ít, bản hiệu sẽ biếu một lọ rượu mùi rất quý, hoặc một lọ nước hoa Piver, hoặc một con giao cạo Apollo, hoặc một lọ nước hoa thượng hạng của nhà Giraud hay nhà Moulinard.

NHỮNG CÁC QUÝ-KHÁCH Ở XA

gửi thư về mua hàng mà có gửi tiền đủ số hoặc suýt soát thì cũng được phần biếu. E. LAFON & R. LACAZE, Successeurs

DELEULE ET DETOUILLON

76, Rue Jules-Ferry, Hanoi

Súng và thuốc đạn Hiệu « *Verney Carron* »

MUỐN HỎI TIN TỨC GÌ HAY GIÁ CẢ SẼ TRẢ LỜI NGAY

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp
HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đằng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE:
« LE JUSTE MILIEU »
Xưởng xe ô-tô BOBILLOT
3010

Le PARFUM des HUMANITÉS
(SỬ-KÝ THANH-HOA)

Soạn-giả: E. VAYRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi Recommandé: 0$30 thứ 2$00 và 0$20 thứ 1$00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh ghip và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình mệt nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nhiều mồ-hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng, đau mình, khó thở, mệt nhọc lạ thường.

Chân huyết kém hẳn đi, thế thì nên bổ ngay vào cho chân huyết những chất đã hư đi trong khi ốm là: chất sắt, như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì để khỏi hơn nữa.

Uống thuốc ấy hễ đến dạ dày thì tan ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường; những người nào bị bệnh ghip mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau dạ dày, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.
3045

BỊNH TIÊM-LA

Trị cách mới, có thuốc uống vào lỗ miệng,
thuốc liều **SIGMARGYL**

Thuốc liều Sigmargyl, *trong đời có một, hiệu-nghiệm hơn hết, có gồm ba vị thuốc giỏi trị bịnh tiêm-la đã có danh.*

Thuốc liều Sigmargyl, *uống vào, bất kỳ bịnh lâu mau, vít tích lành liền, máu me tươi tốt lại, rất lẹ.*

Thuốc liều Sigmargyl, *không độc-địa, uống khỏi lo hư đọng đau trong bao-tử cùng trong ruột gan chi cả.*

Thuốc liều Sigmargyl, *nhiều quan thầy trị bịnh tiêm-la giỏi, đã có dùng thường, cho là thuốc linh thiệt, không khi nào sơ thất.*

Thuốc liều Sigmargyl, *uống thế thuốc chích hay thật, dùng đã ít hao tốn, lại kính đáo.*

Nói tóm lại, thuốc ấy linh hay đã nhiều quan Lương-y cao học nhận chắc, muốn tường rõ thì hỏi cùng các tiệm thuốc bài rao, nói về:

Bịnh tiêm-la và cách trị bằng thuốc
SIGMARGYL

Hãng làm: LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE, 2, Place du Théâtre-Français, PARIS
Thuốc liều **SIGMARGYL** *có bán cùng các nhà bán thuốc.*

PHẢI LÀM SAO
những người YẾU ĐUỐI, MÒN MỎI
những người mà PHỔI và CUỐN PHỔI YẾU!
Dùng **VỊ TRỪ TRÙNG ĐỘC** và **BỔ** là
La SOLUTION PAUTAUBERGE
có vị CRÉOSOTE và vị BỔ là CHLORHYDRO-PHOSPHATE de CHAUX
Uống vô hại tì, hiệu nghiệm về CẢM-HO lâu năm ho TỨC NGỰC đau KHIỀU XƯƠNG, CẦYGÕ. Ăn NGON có SỨC, hết đàm và ngừa
HO LAO
L. PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, PARIS, et toutes Pharmacies.

Trong các thứ rượu Cassis
thì
Rượu CASSIS FOURNIER
DEMARS
là
NGON NHỨT

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom Penh.
3007

Hiệu bào-chế J. BLANC
L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin
Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

EAU KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ . . . . Một litre:* **2$40**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* **1,25**
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* **1,25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm . . . . . . Một chai:* **1,25**
GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai:* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu
3003

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

PHOSCAO

EXQUIS DÉJEUNER
PUISSANT RECONSTITUANT

Aliment conseillé par tous les médecins aux malades, aux convalescents et aux vieillards.

ENVOI GRATUIT D'UN ÉCHANTILLON

La boîte: 0$41

VỚI 20 QUAN, QUÝ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lúc mua phải nộp ngay 20 quan và trong [illegible] tháng mỗi tháng đóng 20 quan theo như các điều khoản nói trong luật (Như vậy mỗi ngày chỉ để ra mấy xu, có thể làm nên giàu có được).

Nộp tiền lần đầu được ngay cái số vé, cái mình mình có quyền sở-hữu, mà lần rút số nào cũng được dự, như thế đã đóng hết tiền rồi vậy, nếu vé của mình trúng số được lĩnh nguyên số lộ. Mỗi cái vé PANAMA thế nào cũng trúng một lộ, giá tiền lên từ 500.000 nhỏ đến một [illegible] quan, không có cũng được hoàn lại 400 quan.

Thực là một cách đặt lời chắc nhất và lợi nhất

Có đến 900 triệu quan được trúng số

Bản kê những số được trúng số gửi cho người dự cuộc không lấy tiền, vì mỗi kỳ có số trong bốn kỳ hàng năm

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gửi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Papère, MARSEILLE (France)

Certifié l'insertion
Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn
Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUÂN

Luân